

مذکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۳۰ مهر ماه ۱۳۲۱

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - طرح و تصویب لایحه تأسیس وزارت خواربار
- ۳ - تقدیم یک فقره لایحه از طرف آقای وزیر خواربار
- ۴ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

(مجلس يك ساعت و ربع پیش از ظهر بر بناست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز ۲۸ مهر ماه را آقای (طوسی) منشی خواندند

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ آقای تهرانچی فرمایشی داشتید؟

تهرانچی - عرض کنم که البته در صورت مجلس عصر پرروز هست که قانونی بتصویب رسید همینطور هم نوشته شده ولی بعقیده بنده تشریفات خودش را تکمیل نکرده چون مطابق تمام ادوار گذشته از دوره اول تا کنون و مطابق نظامنامه بعد از آنکه در لایحه قانونی مذاکره کافی شد پیشنهادات قرائت میشود بنده نفهمیدم چطور شد بواسطه فراموشی بود یا چه بود که در این قسمت پیشنهادات قرائت نشد و بدون اینکه پیشنهادات قرائت شود و بحث در اطراف

آن بشود و رأی گرفته شود بدون این تشریفات به اصل لایحه رأی گرفته شد و بنظر بنده درست نیست پیرای اینکه در پیشنهادات که بدی خود من کرده بودم ممکن است البته خیلی تغییری در آن ماده بواسطه تصویب آن داده شود ولی به اینطور البته بنده تصور میکنم که این صورت صحیحی نداشته باشد البته لایحه اسکناس از اول آن دوره که گذشته تا کنون معمول بوده است باورقه رأی گرفته شده است و در این قسمت بدون ورقه رأی گرفته شده و پیشنهادهای هم بنده خودم تهیه کرده بودم که میخواستم تقدیم کنم برای احتیاط هر چند خود این را بی ورقه نمیشود رأی گرفت ولی برای احتیاط پیشنهادهای هم تهیه کرده بودم که تقدیم کنم تا باورقه

(مطابق قانون ۸ آذر ۱۳۰۵)

عین مذاکرات مشروح نود و نهمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری

اداره نند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است :

- غائبین با اجازه - آقایان : روحی - فاطمی .
- غائبین بی اجازه - آقایان : افخمی - تولیت - دکتر ضیاء - نوبخت - اورنگ - امیر ابراهیمی - هدایت الله پالیزی - دبستانی - آصف - صادق وزیري - شهابنگ - کامل ماکو - بوداغیان .

اخذ رأی شود اگر چه لازم هم نبود بعقیده بنده برای اینکه سابقه نشان میدهد دفعه اول نشر اسکناس و تمام دفعات بعد که اضافه شد اینجا با ورقه رأی داده شده است برای انتشار و تکثیر اسکناس بدون اینکه کسی پیشنهادی بدهد باین جهت بایستی در این قسمت هم با ورقه رأی گرفته شود و این قسمت بنظر بنده رائی است که تشریفات آن انجام نشده و آقای رئیس مجلس بعقیده بنده برای اجرای این قسمت باید ملاحظه فرمایند و البته اگر موافقی دارد تکمیل کنند همینطور رئیس دولت. این قسمت را دولت در نظر بگیرد گذشته از آن آقای رئیس بانک را مخصوصاً بنده استدعا دارم از تمام این آقایان که توجه بکنند و ببینند تشریفات آن چه حالی دارد و با این حال اجرا کردن يك همچو قانونی البته بی اشکال نخواهد بود بنده راجع بتشریفات این قانون عرض دارم و بنده پیشنهادی داده بودم عدّه از آقایان و بنده معترفیم که پیشنهادانی شده است چرا خوانده نشده علتش را ندانستم.

رئیس - آقای نقابت .

نقابت - عرض کنم اعتراضات آقایان در اساس موضوع اگر ورودی داشته باشد در صورت مجلس بحثی نیست چون صورت مجلس مطرح است و در صورت مجلس نوشته است بعد از مذاکرات رأی گرفته شد و چنین شد پس در صورت مجلس نظری نیست فعلاً صورت مجلس مطرح است در اساس قضیه و در اساس اینکه چگونه مطرح شده است که يك پیشنهادی فراموش شده آن یکمطلب دیگری است بخوانید بنویسید در صورت مجلس که پیشنهادات را خواندند و تصویب نشد که چنین چیزی نیست یا در صورت مجلس بنویسند که پیشنهادات را نخواندند؟ همینکه در صورت مجلس نوشته شده و بعد از ختم مذاکرات رأی گرفته شد یعنی پیشنهادات خوانده نشد. پس صورت مجلس بر طبق واقع است. صورت مجلس بر طبق فرمایش خودتان است اشکالی بر صورت مجلس نیست (صحیح است)

رئیس - آقای انوار

انوار - بنده عقیده ام این است که این نکته را آقای تهرانچی باید توجه داشته باشند با اهمیت مجلس ودقت مجلس و چنانچه ایشان يك ایرادی دارند يك صحبتی دارند اینرا در مجلس خصوصی بفرمایند آنجا می نشینیم و صحبت میکنیم میگویند دستی را که حاکم ببرد دبه ندارد در مجلس مطابق نظامنامه يك چیز است که رئیس وقتی اعلام رأی کرد دیگر پیشنهادات قبول نمیشود و رأی گرفته نمیشود. مجلس آقای مرکز نقل مملکت است يك چیزی که قبول شد و تصمیم و رائی را که داد نمی شود بعد از آن آمد و گفت این رأی ناقص است و باطل است اگر يك نظریاتی دارید در جلسه خصوصی صحبت کنید بنده هم کاملاً با شما موافق هستم ولی تصدیق بفرمائید چقدر اهمیت دارد مجلس شورای ملی و حیثیت مجلس و مقامات مجلس که مرکز نقل مملکت است با این مقدماتی را که ما تصدیق داریم نبایستی وارد بشویم در يك رائی و عملی که واقع شده است در مجلس. در صورتی که در این لایحه بنده رأی ندادم ولسی اکثریت مجلس رأی داد و تصویب شد وقتی که اکثریت مجلس رأی داد دیگر نمی شود درش چیزی گفت و نمیشود گفت فلان عمل واقع نشده است وقتی که اکثریت رأی داد قاطع میشود قاطع که شد نمیشود حرف زد در اینجا این مثل آن چیزی است که از تمیز گذشته است بعد از آنکه حکمی از تمیز گذشت میشود گفت آقا شما فلان کردید و فلان کردید و این رأی غیر قانونی است؛ که نمیشود گفت. حالا همینطور که یکی از آقایان هم گفتند باید در موقعی که يك صحبت هائی در مجلس میشود يك چیزی میشود متوجه باشیم که يك نزاکت ها و يك مقرراتی که هست ازین نرود بلکه رعایت بشود اولاً آقابدانید موقع وقوع فوق العاده است از هر جهت خیالها متشتت شده يك شهری گرفتار گرسنگی و درماندگی شده اند لایحه دولت برای خوار بار آمده است جزو دستورات خودتان تصور بفرمائید باین که الان مملکت متوجه است اکثریت مجلس متوجه است باینکه دولت بتواند کار خوار بار را اصلاح کند و يك قدمی بتواند برای خوار بار بردارد در هر صورت بنده

گمان می کنم از بعضی از چیز هائی که جزئی است باید صرف نظر کرد و در موقع خودش صحبت کرد
رئیس - آقای تهرانچی

تهرانچی - بنده خیلی متأسف هستم شخصی که همیشه طرفدار نظامنامه است و معروف است آقای انوار دوست عزیز بنده که ایشان همیشه در مجلس اخطار نظامنامه را میفرمایند الآن معکوس شده است نظر ایشان و بر خلاف آن نظریات شان صحبت میفرمایند. البته نظر ایشان را حالا نمیدانم از چیست نمیدانم. ولی بنده هم از نقطه نظر اهمیت مجلس شورای ملی و اهمیت قانون این عرایض را عرض کردم لا غیر. قانون اینقدر مهم است و محترم است که قانون اساسی برای آن تشریفاتى قائل شده است و با آن تشریفات خودش اگر نگذرد هیچ است. بنده با آقای انوار عرض می کنم که آقایان ممکن است در يك منزلی تشریف داشته باشند یا در خانه های خودشان و اکثریت هم يك چیزی را امضاء کنند و تصویب کنند این که قانون نمیشود تشریفات يك قانون این است که در این مجلس و با همان تشریفات مجلس آن را تصویب کند در صورتیکه اگر بنا به امضاء و رأی اشخاص است ممکن است در خارج هم يك چیزی را رأی بدهند و امضاء کنند. اما آن قسمتی را که آقای نقابت فرمودند بلی تصدیق میکنم همینطور است که می فرمائید در صورت مجلس نوشته است این جریان شده ولی بنده عقیده ام این است که بعضی از قوانین ممکن است پیشنهاداتی درش اصلاً نباشد وقتی که نبود نمینویسند پیشنهادی بود در صورتی که اینجا پیشنهاداتی بود و نوشته نشده است این عمل صورت مجلس یعنی چه؟ یعنی آنچه در مجلس واقع میشود و الا در خیلی از چیزها ممکن است که پیشنهادی نباشد و ذکر نمی کنند و در این جا چون تصویب قانون را مینویسند من عرض می کنم تصویب قانون این اشکالات را داشته البته

رئیس - آقای سزاوار

سزاوار - بنظر بنده این تذکر آقای تهرانچی البته برای این است که در آئیه تکرار نشود این موضوع والا ایرادی

از نظر مصوبات مجلس نیست (تهرانچی - چرا هست) برای این که بفرمایش خودتان که میفرمائید رعایت نظامنامه نشده نظامنامه مقابل قانون نیست وقتی که مجلس رأی داد بیک موضوعی آن قانون است. مجلس رأی داد و این قانون است بفرض اینکه رعایت یکی از مقررات نظامنامه هم نشده باشد نظامنامه نمیتواند جلو قانون را بگیرد و معارضه بکند.

عده از نمایندگان - صحیح است.

تهرانچی - صحیح نیست.

سزاوار - بنابرین ایرادی که میفرمائید البته بفرض اینکه صحیح باشد (تهرانچی - اینطور نیست) از لحاظ این است که در آئیه رعایت شود و پیشنهادها قبلاً قرائت شود **تهرانچی** - اینطور نیست.

سزاوار - آخر بگذارید بنده عرایضم را بکنم بعد شما فرمایشاتتان را بفرمائید.

تهرانچی - بلی. بفرمائید.

سزاوار - در قسمتی که با ورقه رأی گرفته نشده است اینطور بوده است که در مواردی که لایحه مربوط بخرج بوده است و دولت پیشنهاد خرجی میداده با ورقه رأی گرفته میشده و سابقه عمل هم اینطور بوده است ولی این لایحه که اجازه خرج نبوده است. این اجازه نشر اسکناس بوده است و اجازه خرج نبوده است (صحیح است) و اجازه داده میشود که آنقدر اسکناس منتشر کند این اجازه خرج نیست که با ورقه رأی گرفته شود سابقه عمل هم اینطور بوده است (صحیح است)

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است آقایان.

رئیس - قبل از کفایت مذاکرات لازم است چند کلمه توضیح بدهم. بنده رأی مجلس را قاطع میدانم (صحیح است) و عرض میکنم خدمت شما نظامنامه رأی مجلس شورای ملی است (صحیح است)

در جلسه گذشته موقع اخذ رأی مخصوصاً از مجلس پرسیدم که با قیام و قعود یا با ورقه رأی گرفته شود و همه گفتند با قیام و قعود و کسی هم مخالفت نکرد. (تهرانچی - بنده

پیشنهاد داشتیم) و اگر در آن موقع شما مخالف بودید و اظهار می نمودید البته رأی گرفته میشد و حالا یادتان افتاده است و در آن موقع با قیام و قعود رأی گرفته شده و تصویب شد دیگر داخل این موضوع نمی شود شد پیشنهادات هم موقعی رسید که اعلام رأی شده بود بعلاوه پس از مراجعه هم معلوم شد آنها مربوط باین لایحه نبوده و مربوط بمسائلی است که ممکن است بعد هم مذاکره نمود (صحیح است)

جمعی از نمایندگان - دستور دستور .

نقابت - آقا قبل از دستور بنده يك اجازه کوچکی خواسته بودم .

عده از نمایندگان - دستور .

هاشمی - صورت مجلس را رأی بگیرید آنوقت .

رئیس - بلی . در صورت مجلس نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب شد .

معدل - بنده پیشنهاد میکنم که صورت مجلس را این دفعه با قیام و قعود رأی بگیرید که سوء تفاهم نشود .

عده از نمایندگان - تصویب شد صورت مجلس .

۲ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون بودجه راجع بتأسیس وزارت خواربار

رئیس - گزارش کمیسیون بودجه راجع بتأسیس وزارت خواربار قرائت میشود :

گزارش از کمیسیون بودجه به مجلس شورای ملی کمیسیون بودجه لایحه شماره ۲۳۹۸۷ دولت را با مشارکت کمیسیون قوانین دارائی مورد بحث قرار داده و با اصلاحاتی با لایحه دولت موافقت و اینک خبر آنرا برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی مینماید .

ماده واحده - دولت مجاز است برای تمرکز امور خواربار و تأمین آذوقه کشور وزارتی بنام وزارت خواربار تأسیس نماید .

وزارت خواربار مکلف است سازمان و بودجه تفصیلی خود را پس از آزمایش تا آخر آذر ماه ۱۳۲۱ با موافقت وزارت دارائی به مجلس شورای ملی تقدیم نماید . حقوق کارمندان و هزینه های ضروری وزارت خواربار تا آخر آذر

ماه ۱۳۲۱ از محل اعتبارات قسمت اقتصادی وزارت دارائی بر طبق درخواست وزیر خواربار و حواله وزارت دارائی و از اول دیماه ۱۳۲۱ طبق بودجه تقدیمی بمجلس و پس از تصویب مجلس مطابق بودجه مصوبه پرداخت خواهد شد و نیز دولت مجاز است هر يك از ادارات اقتصادی وزارت دارائی و شعب مربوطه بآن اكدصلاح بداند با بودجه و اعتبارات و اختیاراتی که فعلا دارند بوزارت خواربار و یا بوزارت خانه های دیگر انتقال دهد .

تبصره - حوائج وزارت خواربار بوسائط نقلیه و لوازم آن مقدم بر کلیه حوائج اشخاص و اداری دیگر خواهد بود و وزارت راه مکلف است هر مقدار واگن راه آهن که مورد احتیاج وزارت خواربار باشد به تشخیص و تقاضای وزارت خواربار مقدم بر تمام تقاضاها و محمولات شناخته و در اختیار وزارت خواربار بگذارد و نیز کلیه وزارتخانه ها و ادارات و شرکت ها و بنگاه ها مکلفند درخواست های وزارت خواربار را در خصوص وسائط نقلیه و لوازم آن مقدم بر هر حاجت دیگر قبول نموده و بموقع اجرا بگذارند .

رئیس - آقای نراقی .

امیر تیمور - بنده هم اجازه خواسته بودم .

نراقی بنده مقدم هستم .

سمعی - اجازه شما بعد از آقای نراقی است .

نراقی - بنده با تأسیس وزارت خواربار مخالف نیستم ولی با کیفیت عمل بطوری که در ایران اداره سازی میشود مخالف هستم و مطالبی را میخواستم بعرض آقایان برسانم از دوره سلطنت ناصرالدین شاه که معمول شد در ایران بطریقه اروپا وزارتخانه و اداره داشته باشیم بدون اینکه رعایت بشود که تخصص و بصیرتی لازم است همینقدر که شنیده میشد وزارتخانه دائر خواهد شد اداره برپا میشود يك مشت نور چشمی ها و عرض کنم شاهزادگان و بیچاره ها و ولگرد ها را جمع میکردند که يك حقوقی بهشان داده شود و يك کاری بهشان داده شود حالا در آن کار تخصص و بصیرتی دارند هنری ازشان ساخته خواهد بود یا نه آن را دیگر بهش

اهمیت نمیدادند ارباب نفوذ هم وسیله بدست می آوردند برای اعمال نفوذ و توصیه و سفارش که بفلان آقا هم يك کاری بدهند بعد مدتی بود که این ترتیبات متروک شده بود و این رده به از بین رفته بود و قانون استخدامی پیدا شده بود ولی حالا در دوره حکومت دمکراسی اخیر باز هم مدتی شده است هر وقت يك اداره میخواهند دائر کنند يك عده از دوستان و آشنایان و بستگان شان را از ادارات دیگر تقاضای انتقال شان را میکنند با اداره جدید و اداره جدیدی درست میکنند هر ورق روزنامه را که مطالعه بفرمائید قسمت عمده اخبارش عبارت از انتصابات جدید است وزارت خواربار هم همین کیفیت بنحو اتم درش انجام گرفته است . در موقعی که مملکت در حال قحط و غلا است و همه میخواهند به بینند و چشمان باز است که به بینند دولت و وزارت خواربار برای مملکت چه می کنند برای رفع نگرانی مردم و بدبختی شان در ولایات چه میکنند . مردم ولایات واقعا در بدبختی هستند آقا و در آتش فقر و بیچارگی میسوزند . شهر خودمان کاشان بنده جزئیاتش را نمی گویم نان جو در کاشان سه كيلو (يك من) هشت ريال است و در اثر اقدامات اخیر دولت و انبار که گندم را گران تر می خرد بیشتر اسباب خواهد شد که گران تر بشود نان گندم تبریزی (سه كيلو) دو تومان است مردم فقیر آنجا کارگر چهار ريال بیشتر ندارد چه بکنند؟ مردم آنجا همه جمع میشوند میروند پشت رادیوها که بشنوند اخباری که از تهران میرسد چيست و چه اخبار مهمی از تهران میرسد و دولت چه اقدامی کرده است برای آنها برای تأمین خواربار آنجا فقط میشوند و می خوانند که فلانکس را دولت برای فلان اداره معین کرد یا فلانکس در اداره خواربار وزارت خواربار منصوب شد این نشریات و اخبار کشور است که باطلاع مردم گرسنه و فلاکت زده ولایات میرسد . تمام تصمیم دولت و هم دولت مصروف تأمین خواربار تهران شده است . آقای رئیس خواربار سابق که فعلا معاون وزارت دارائی هستند و تشریف دارند بفرمایند که چه کاری برای مردم کرده اند و چه قدمی برای تأمین

خواربار شهرستانها برداشته اند مگر مردم شهرستانها اهل این کشور نیستند و مالیات نمیدهند اطاعت نمیکنند؟ چه امتیازی دارد شهرستان تهران که باید مردمش نان يك من تبریزی سه قران بهشان داده شود ولی در شهرستانهای دیگر حتی شش فرسخی تهران نان يك من ۱۵ قران باشد؟ دولت سالی چندین میلیون تومان از بودجه کشور را صرف خواربار تهران میکند اما سایرین را سر خود دل کرده باشد؟ اهل کاشان که از گرسنگی بجان آمده بودند بالاخره خودشان شرکاتی درست کردند با سرمایه ملی و سرمایه خودشان با سیصد هزار تومان سرمایه شروع کردند بخرید جنس از اطراف و اکناف کشور . از بروجرد و خرم آباد و ایگودرز و اصفهان و همدان و کرمانشاهان شروع کردند ببردن بکاشان دولت کاری که میکند برایشان مقرراتی وضع میکند که باید پروانه بگیرند حالا پروانه گرفتن چقدر دردسر دارد سرو که بخرن با مأمورین چقدر دردسر دارد با امنیت چقدر زحمت دارد چقدر مزاحم اینها هستند وسایل نقلیه که پیدا نمیکنند کاشانها مجبورند جنس را در بازار آزاد کشور یعنی از قرار خرواری صد تومان جو که خوراک قسمت اعظم شان آنجا آن فقیر و بیچاره ها سالهاست جو خوراکشان است خرواری صد تومان صد و ده تومان چو تا کنون وارد میشود و گندم یکصد و هشتاد تومان وارد کاشان میشود از بازار آزاد جنس بخرند و ببرند و صرف کنند آنوقت برای تهران دولت از اکناف کشور با تمام قوای خودش تهیه میکند و می آورد بطهران و جمع آوری میکند بعد میفرزند در آنجا نان را سه كيلو سه قران . این اختلافات باید برداشته شود و در همه جا یکسان اداره شود . چرا؟ هر تصمیمی که دولت میگیرد باید برای همه جا باشد آنوقت که اداره بود میتوانستیم بگوئیم اداره خواربار تهران بود ولی حالا اجازه میفرمائید بگوئیم وزارت خواربار تهران؟ که بنده این پیشنهاد را بدهم وضمیمه کنم که وزارت خواربار تهران یعنی آقایان مسئولند که خواربار تهران را تأمین کنند معنائش این است دیگر . مستشار خارجی می آورند مستشار که رودر بایستی

از کسی ندارد عواطفی که ما نسبت بهم داریم ضعف نفسهائی که هست آنها که ندارند آنها چشمشان را روی هم میگذارند و با يك دوربین قوی تری تمام مملکت را نگاه میکنند که همه جا را اداره کنند متأسفانه هنوز لایحه قانونی استخدام مستشار نیامده است بمجلس شورای ملی در لایحه قانونی هم که میآید اختیاراتی برایش فکر نشده است مستشار البته وزارت خوار بار باید داشته باشد نه بگمی نه دوتا بایستی دوتا بیآورند و اختیارات کافی هم بهشان داد که خوار بار مملکت را اداره کنند اداره کنند اداره کردن خوار بار يك امر فنی است از همه کس ساخته نیست اداره کردن آنرا باید داد بدست متخصصین اختیارات کافی هم بهشان داد با مسئولیت تا این کار را اداره کنند. امسال سال چهارم جنگ است غالب نقاط دنیا در زیر آتش جنگ است اما هزار يك آن مصائبی را که ما تحمل میکنیم غالب آنها تحمل نمیکنند برای اینکه آنها از اول روی بصیرت و توانائی داخل در حل مشکلاتشان شدند روز اولی که وارد جنگ شدند روز اول کوبین های جیره بندی را دادند بدست مردم و هر کسیرا دیدند احتیاجاتش چیست و با جیره بندی تقسیم کردند در تمام مشرق زمین در مصر، سوریه، فلسطین، شامات، عراق، ترکیه هیچ این اوضاع مغشوشی که در ایران هست نیست. یکی از دوستان من نقل میکرد که ممالک مشرق زمین را تماشا کرده بود و بعد آمده بود اینجا میگفت مگر ایرانیها خوابند توی کافه ها و کبابه های تهران شب تا صبح خروار خروار مواد غذایی مهم تا صبح صرف میشود و حرام میشود در تهران خروار خروار شیر برای مصرف شیرچای شیر کائو شیر قهوه یا شیرینی در توی این کبابه ها مصرف میشود آنوقت بیماری که در بیمارستان خوابیده شیر گیرش نمیآید

یکی از نمایندگان - برای بچه ها

نراقی - بلی. برای بچه ها شیر پیدا نمیشود (عده از نمایندگان - صحیح است. احسنت) آنوقت دولت این را نمیتواند اداره بکند و جیره بندی بکند و ترتیبش را معین بکند. پس این اداره ها چه میکنند؟ هر نور چشمی فلان

رئیس فلان اداره شد رئیس فلان کار شد این طور شد این طور شد این مسخره است آقا اینها مال ملت است مال مملکت است که اینطوری مصرف میشود باید جلوگیری کرد از این کارها باید ملت را راضی کرد (صحیح است) عرض کنم که بعقیده بنده اداره کردن خوار بار این مملکت در تمام نقاطش خیلی خیلی کار آسانی است و از تمام نقاط عالم آسانتر است ایرانی قانع است ایرانی در مواقع عادی صدی هشتاد از جمعیتش با يك نان جو خالی ساخته است امسال که سال قحطی و گرانی و سختی است البته قانع تر است (صحیح است) اداره کردن يك مملکتی که صدی هشتاد جمعیتش نان جو خالی صرف میکنند و لباس کرباس است اداره کردن يك همچو کشوری آسانست. اما نمیکنند این را. شهر نشین های ما که باصطلاح متعین هستند ملاحظه بفرمائید که يك خانواده ده نفری با روزی يك من نان و پنج سیر گوشت حقیقه گذران میکنند و چیز دیگری نمیخواهند کوره نمیخواهند تخم مرغ نمیخواهند لباس لو کس نمی خواهند آنوقت يك همچو مملکتی را گرسنه گذاشتن و اداره نکردن خیلی بی لیاقتی میخواهد بعقیده بنده

رئیس - آقای انوار

انوار - بنده توجه نکردم که آقای نراقی مخالف با يك اساسی باشند. این يك لایحه ایست که دولت وقتی آمد و پرگراش را آورد اینجا و پرگراش با صدونه رأی گذشت اظهار کرد که ما ناچار هستیم تأسیس وزارت خوار بار بکنیم و مطابق این رایی که ما دادیم یعنی تأسیس وزارت خوار بار وزارت خوار بار وزارتخانه شد که با کثرت مجلس بآن رأی داد و احتیاج بتأسیس وزارت خوار بار تصویب شد بعد هم البته دولت وزیرش را در مجلس شورای ملی معرفی کرد حالا هم لایحه قانونی تأسیسش آمده است برای تشکیل این وزارتخانه. آقای نراقی هم مخالفتی ندارند نهایت صحبتشان اینست که دیگر حالا عنوان وزارت خوار بار است نه اداره خوار بار و حالا که صحبت از وزارت خوار بار است باید صحبت و نظرش بمرکز و غیر مرکز علی السویه باشد یعنی

همان نقشه و طرحی را که برای اداره خوار بار تهران در نظر دارد برای کاشان هم در نظر داشته باشد برای قم هم در نظر بگیرد هكذا تمام ایران را هم در نظر بگیرد و وارد در کار بشود این موضوع اول پس در این موضوع یعنی تأسیس وزارت خوار بار گمان نمیکنم کسی مخالف باشد. اما موضوع دوم این است که این اشخاص را که میآورند در این وزارتخانه در این ادارات اینها کی هستند و کجا هستند. عرض میکنم اینها تحصیل کرده های همین مدارس هستند که شما تعریف میکنید و میگوئید ایسانس هستند د کتر هستند تحصیلات کرده اند اینها همانها هستند که میآیند در وزارتخانه. هر يك از اینها با يك چیز هائیکه عبارت از لیسانس و د کتر باشد از خارج آمده اند و وارد میشوند و میروند با اداره مستشاری. اداره مستشاری هم يك اداره کاملی است که در آنجا تشخیص میدهد چه باید کرد. آخر ما می توانیم آقای افشار برویم افراد را واحد واحد متخصص بیاوریم تمام را متخصص بیاوریم؟ آخر حرفی بزنید که عملی هم باشد. حتی می توانیم ماشین نویس را هم برویم از آمریکا متخصص بیاوریم؟ آخر این که نمی شود غیر از اینکه الا ن يك وزارتخانه جدیدی است و جوانهای تحصیل کرده ما در آنجا وارد کار شده اند و میگویند که جوانها باید وارد کار شوند کار هم دارند میکنند. اما اینکه می فرمائید اینها سابقه ندارند خوب همه ماها در يك مدرسه تحصیل کرده ایم يك اشخاص و افرادی تخصص داشته باشند و طبقه دیگر تخصص نداشته باشند که نداریم همه بان مثل هم هستیم مادر واقع در يك زندگانی واقع شده ایم و اشتراك داریم و امتیازی در زندگانی ما نبوده است پس خوبست موافقت کنیم که این لایحه تأسیس وزارت خوار بار تصویب شود وزیر خوار بار هم برود در مسندش بنشیند و مشغول کارش بشود هر کجا نقصی پیدا کرد دید مجلس است و سؤال است و استیضاح و این فرمایش آقای نراقی خیلی بجا بود این تذکر که وزیر خوار بار همش را مصرف شهر تهران نکند و تمام ایران را در تحت نظر بگیرد و برای همه کشور کار کند این يك موضوع. حالا آقای افشار کمی صبر کنید. يك ملاحظه هم

بکنید. مملکت را با این حالی که در مملکت ما هست به بینید ما نباید برداریم و بنویسیم که کی هستند و فلان کس را بشناسیم ما میخواهیم بفهمند که مملکت ما در چه حال است چه ترتیبی است قوای ما تا چه اندازه می تواند پیش برود اقتدار ما تا چه اندازه است توانائی ما تا چه اندازه است خوار بار تا چه اندازه است آقا اینها همه را باید در نظر بگیرید ما که نمیتوانیم بملت مان خلاف واقع را بگوئیم همه این تماشاچی ها تمام روزنامه نویس ها که اینجا هستند همه مردم مستحضرند و تمام مستحضر خواهند شد همه هجوم کردند بما خوار بار را در تصرف خودشان نگاه داشتند پس باید بطور اتحاد اداره بکنند بطور یگانگی بطور اتحاد بطور انکاء بنفس و اراده همانطور که آقای نراقی فرمایش کردند باید قناعت کنیم و با متانت کار خودمان را اداره کنیم قناعت کنیم کاری بکنیم بلکه خدا بخواهد این آتش از سر ما رفع بشود و الا این که من امروز حمله با قای فرخ بکنم فردا هم با قای اردلان حمله کنم که لوه یادت میآید که فلان کس را بر سر ریز روز برای فلانجا بار کرده بودی اینها فایده ندارد آقا اینها را در نظر نگیرید اوضاع و احوال را در نظر بگیرید آنوقت آقای فرخ هم بروند مشغول کارشان بشوند و همه هم تصدیق دارند که فرخ يك آدم جدی و کارکنی است (صحیح است) در هر صورت از خدا توفیق و سعادت او را از خدا میخواهیم که بایگانگی و اتحاد بادست هم دست جمع يك کاری بکنیم که مردم را از این بد بختی نجات بدهیم (صحیح است - آفرین)

رئیس - آقای امیر تیمور

امیر تیمور - بعقیده بنده با اینکه ما از قسمت قانون فوق العاده غنی هستیم و وزیرای ما برای تمام تکالیف و وظایف خودشان از قوانین خصوصی که ما داریم همیشه چیتوانند استفاده کنند معهدا معمول شده است که همیشه بعنوان اینکه يك مشکلاتی هست برای رفع آن مشکلات تصور میکنند قانون رفع آن مشکلات را میکنند و هر روز مجلس شورای ملی هم آنچه بنده استنباط میکنم از سال قبل مخصوصاً در مطالبی که مربوط بامر خوار بار است و ارتباط با حوائج عمومی دارد از هیچگونه

انجام بدهند و واقعاً برای ما خدمت بکنند (نمایندگان - انشاءالله) و حتماً هم اسباب روسفیدی و امیدواری باشند که یکی از وزرای ما در يك موقع سختی بیک مورد بهتری کار کردند در این موضوع بنده عرضی ندارم و توفیق و تأیید آقای فرخ را که رفیق قدیمی و صمیمی بنده بودند و هستند از خداوند میخواهم . اما موضوع عرض بنده و این اجازه که خواسته ام که این جا عرض کنم این است که این جا نوشته است و نیز دولت مجاز است هر يك از ادارات اقتصادی وزارت دارائی و شعب مربوط بآن را که صلاح بداند با بودجه و اعتبارات و اختیاراتی که فعلاً دارند بوزارت خواربار یب به وزارتخانه های دیگر انتقال دهد آنچه من حقیقه فکر کردم ربط این قضیه را با وزارت خواربار ندیدم ادارت اقتصادی وزارت دارائی و شعب مربوطه آن چه ربطی بوزارت خواربار دارد ؟ من نمی فهمم عرض میکنم وزارت خواربار بمعنی و مفهوم حقیقی خودش عبارت از يك وزارتخانه خواهد بود که حوائج ارزاقی و قوت مردم را تأمین کند و آنچه مربوط بارزاق است و قوت غالب مردم است اینها را در دست بگیرد و در نظر بگیرد و تأمین بکند . اما ادارات اقتصادی وزارت دارائی ، ادارات مالی وزارت دارائی اینها مربوط بمنافع عمومی کشور و منافع مالی کشور است که نه تنها ربطی با وزارت خواربار ندارد بلکه فرسنگها از وزارت خواربار دور است . موقعی که این لایحه در کمیسیون مطرح بود بنده موقعی رسیدم که دیدم مذاکرات تمام شده در آن موقع که نخواستیم مزاحم رفقا و حتی آقای فرخ بشوم و بعد از یکی از رفقا پرسیدم علت این قضیه چیست گفتند آقای فرخ فرمودند چون ما تصور میکنیم که اگر از شعب اقتصادی وزارت دارائی ضمیمه وزارت خواربار بشود من جمله شعبه قماش ما بوسیله قماش شاید بتوانیم از ولایات و دهات قماش را با جنس معاوضه کنیم بنده میگویم که اگر شما این کار را بکنید هم کار خودتان را فلج کرده اید و هم وزارت دارائی را و هم يك مقداری از عوائد دولت را از بین برده اید و يك سیر هم باین وسیله نمیتوانید شما جنس تهیه کنید این کار غلط

است این فکر غلط است این فکر را از همین دقیقه از سرتان بدر کنید بگذارید وزارت دارائی کار خودش را بکنند شما هم راه خودتان را بروید قماش هم اگر لازم است با خواربار معاوضه شود شعب قماش که در ولایات هست آنها البته بی حساب که در دست آنها نیست از روی صورت و مقیدار معینی بهر شخصی تحویل داده شده ممکن است وزارت دارائی آنها بگوید اگر يك شخصی آمد دو ذرع چیت خواست در عوض آن سه من گندم بگیر بهش بده بعد هم رسیدگی کنید درش با این کیفیت ربطی به وزارت خواربار ندارد والا شما در اولین قدم دارید راه خطای می کنید و کار وزارت خواربار هم فلج خواهد شد وزارت دارائی هم يك قسمت زیادی کارش فلج خواهد شد و عایدات دولت هم از بین میرود و لطمه بکار دولت وارد می آید و چون روح مملکت روح کشور مالیه کشور است وقتی که عوائد کشور فلج بشود شما هم وا خواهید ماند وزارت دارائی هم وا خواهد ماند مجلس شورای ملی هم وا خواهد ماند (جمعی از نمایندگان - نیست همچو چیزی آقا) وقتی که عوائدش از بین رفت این کار فلج میشود این کار شما نیست شما راجع بوزارت خواربار و امر خواربارتان آنچه بخواهید ما الان حاضریم در اختیار شما بگذاریم اما چیزی که مربوط بشما نیست وارد نشود من عرض کردم مجلس الآن آنچه منظور شما است برای رفع بهانه شما برای رفع بهانه دولت قطع دارم تصویب میکند و میدهد بدست شما ولی بنده عرض میکنم که این کار را مجلس بدون مطالعه خواهد کرد ولی این کار کار شما نخواهد بود از همین حالا صرف نظر کنید . مطلب دیگری که تذکر آن فوق العاده لازم است و تمنی میکنم هم آقای مخبر و هم آقای وزیر خواربار توجه بکنند این است که البته حالا که نان تهران و باقی ولایات هر جایی که مقتضی بشود تحت نظر دولت قرار خواهد داشت و خبازی ها هم خبازی هائی است که از دولت جنس میگیرند و دولتی است علاوه بر اینها بنده معتقدم شما اجازه بدهید که در شهر تهران يك خبازی هائی هم بطور آزاد با نرخ

موافقت و مساعدتی در این خصوص با دولت دریغ نکردد است (صحیح است) و هر چه دولت های وقت خواسته اند مجلس شورای ملی هم بدون مضایقه بر اینگان بآنها داده و تصویب کرده است (صحیح است) در همین مجلس برای تأمین ارزاق و حوائج عمومی متوسل بقانون منع احتکار شدند مجلس هم بر اینگان و صمیمانه برای اینکه رفع بهانه از دولت بکنند و برای اینکه نگویند مجلس شورای ملی اشکال تراشی کرد صمیمانه وارد بحث شد و تصویب کرد و بدست دولت داد (صحیح است) در صورتیکه بعقیده بنده برای رفع تمام آن موانع و مشکلات و انجام این کارها دولت می توانست از قوانین موجوده فعلی استفاده بکند بدون اینکه کمترین و کوچکترین احتیاجی بقانون احتکار داشته باشد و اینها تماماً بواسطه عدم لیاقت و عدم توانائی در انجام وظایف بوده است بعد از آن هم آمدند و ماده واحده بعنوان اختیارات نامه برای ارزاق آوردند و گفتند اگر یک دقیقه هم تصویب آن تأخیر شود مملکت زیر و رو خواهد شد مجلس شورای ملی هم با يك شور و شعف و شوق فوق العاده آن قانون را تصویب کرد و در اختیار دولت گذاشت (صحیح است) اما ملاحظه فرمودید بهیچ وجه من الوجوه فایده نکرد بلکه روز بروز بدتر شد و باری از بارهای ما را سبک نکرد و روز بروز هم بدتر شد پس قانون بخودی خود نمیتواند رفع اشکال را بکند قانون مجری لایق می خواهد من متأسفانه از کسانی هستم که دارای این عقیده هستم که این لیاقت نبوده است در وزرای ما حالا هم دولت تصور کرده است برای تأمین ارزاق و رفع حوائج عمومی متوسل بتأسیس وزارت خواربار بشود و اینک لایحه آن را تقدیم مجلس شورای ملی کرده که بگذرد در این مورد هم بنده یقین دارم که مثل موارد قبل مجلس شورای ملی با دولت همکاری خواهد کرد و لایحه که اکنون مطرح است شاید تا چند دقیقه دیگر از تصویب مجلس بگذرد . و آقای فرخ هم باسلام و سلامتی تشریف ببرند در پشت میز وزارت و انجام وظیفه بکنند بنده هم از کسانی هستم که امروز معتقد هستم که ایشان انشاءالله بتوانند و موفق بشوند که وظیفه خودشان را با بهترین وجهی

میکنم آقای فرخ، نمیگویم الآن این قضیه را عملی کنید ولی در نظر بگیرید اگر دیدید این يك فكر شایسته است توجه بآن بکنید فكر کنید، بحث کنید، مطالعه کنید، از همین قدم اول در نظر نداشته باشید این موضوع را رد کنید این بود اجمال عرایض بنده امیدوارم انشاء الله موفق بشوید.

وزیر خواربار (آقای فرخ) - گرچه با فرمایشات نماینده محترم آقای انوار جای این نیست که بنده بخواهم توضیحات زیادی بدهم ولی بنده برای اینکه قضیه روشن بشود توضیحاتی باستحضار آقایان میرسانم. نمایندگان محترم بخوبی میدانند من شخصاً سی و هشت سال است وارد خدمت دولت هستم و در تمام این مدت خوشوقت هستم آقایان هم میدانند که دامنم بهیچ لوئی آلوده نشده است (صحیح است) طرحتی که در مجلس شورای ملی پیشنهاد شد برای اینکه بحساب گذشته اشخاص برسند استدعا میکنم از بنده شروع بکنند. بنده از سال ۱۳۳۷ قمری حاضر تمام جمع و خرج زندگانی خود را باختیار کمیسیون بگذارم و این عمل از بنده شروع شده باشد و اما در مدتی که در خدمت بودم اگر شکایتی از من بوده است میگویند فلان کس تند است، عصبانی است حالا این تا چه اندازه صحیح است به پیش آمده ها واگذار میکنم ولی در عمل هیچ وقت از اجرای وظیفه خودم قصور نکرده ام. فرمایشی که نماینده محترم آقای نراقی فرمودند در وزارت خواربار عضو و آقازاده ای نیارده ایم دولت در موقعی که لایحه را پیشنهاد کرد و مجلس شورای ملی هم کاملاً با اتفاق آراء تصویب فرمودند این بود که جوانهائی که لیسانسیه دکتر هستند داخل خدمت کنند يك عده که بنام لیسانسیه و دکتر هستند اینها را بخدمت وارد کردیم اگر يك کسی هم پدرش يك روزی وزیر بوده است و امروز لیسانسیه است البته تصدیق خواهند فرمود که این تقصیری نیست يك حکم در وزارت خواربار صادر نشده است که بيك نفر يكدينار داده شود چون هنوز مجلس شورای ملی لایحه را تصویب نکرده است اگر امروز این لایحه تصویب شد از فردا که اول

آبان است این عمل اجرا خواهد شد بنده خودم برگزیده مجلس شورای ملی هستم چند دوره و کيل بودم هیچوقت خلاف قانون نکرده و نمیکنم (صحیح است) و هر وقت کردم مجلس شورای ملی من را باید بمحکمه تسلیم کند و من اول کسی هستم که با کمال افتخار حاضر برای هر تنبیه و مجازاتی در مقابل قانون هستم. اما زاجع بفرمایشاتی که آقای امیر تیمور نماینده محترم و آقای نراقی فرمودند آقایان البته مستحضر هستند که بنده بیست و چند روز بیشتر نیست که متصدی وزارت خواربار هستم آیا اسلاف بنده صحیح عمل کرده اند یا نکرده اند آنهم به بنده مربوط نیست هر کس حسابی دارد مربوط بخودش (نبیل سمعی - قبلاً وزارت خواربار نبوده است) وزارت دارائی، عرض کردم این اداره بوده است بنام وزارت دارائی یا اداره خواربار یا وزارت اقتصاد یا اداره غله این مؤسسات الان منتقل و مجتمع شده است در يك جائی و اسم آنرا گذارده اند وزارت خواربار در این مدت اقداماتی که بنده کردم راجع برساندن بذر بنقاط جنوب میتوانم بجزء بعرض آقایان برسانم: برای بندر عباس، گرمسیرات، کرمان، لنگه، بوشهر و دشتی و دشتستان خوزستان دوهزار تن گندم برای بذر رسانده شده است و فعلاً هم مشغول هستند مقداری هم برای مصرف فرستادیم. استاندار هفتم دو میلیون ریال برای بذر خواسته است فرستاده شده است. شش هزار ریال برای صید ماهی در بوشهر برای کمک خواسته شده است فوراً داده شده است بتمام بانکهای ملی در تمام نقاط دستور داده شده است اجناس تهیه کنند و در دسترس عامه بگذارند و البته با این بیست و چند روز که بنده متصدی هستم با مشکلاتی که افراد میدانند اگر تصور بفرمایند که بنده قصوری کرده ام استدعا دارم مجلس شورای ملی چند نفر انتخاب کنند بحساب بنده در این بیست و چند روز بازرسی کنند و گزارش آن را بعرض مجلس شورای ملی برسانند اگر من تقصیر، قصور، غفلت، مسامحه، تعویقی مرتکب شدم بنده را تسلیم به محکمه بکنند که من موجب بشوم دیگران نکنند این را بنده از مقام مجلس شورای ملی مصرانه و مبرمانه استدعا

میکنم که کمیسیون معین شود باینکه باعمال من رسیدگی کنند من روزی شانزده ساعت پانزده ساعت مشغول هستم کار میکنم با کمال جدیت آن مقداری که قدرت من اجازه میدهد کوشش میکنم ولی يك نکته را هم عرض میکنم که آقایان مشکلات مملکت را میدانند آقایانی هستند در مجلس که از سابقه خانوادگی من مستحضر هستند ولی اجداد من از معجزات خودشان چیزی به بنده مرحمت نکردند معجزه نمی توانم بکنم آقایان تشریف آورده اند آنجا و دیده اند که من دقیقه ای تنبیه ای غفلت کرده ام؟ مسامحه کرده ام؟ اعمال غرض کرده ام طر فداري کرده ام؟ قانون احتکاري را که آقا فرمودید بنده در کمال شدت شروع با اجرا کردم همه آقایان هم میدانند همینطور است یا نیست؟ (صحیح است) بنابراین فقط استدعا میکنم از آقایان محترم دارم این است که همیشه اشخاص را در موقع خطا تسلیم تنبیه و مجازات بکنند و به اشخاصی هم که وظیفه خودشان را انجام میدهند کمک بکنند (صحیح است) بنده اینکه يك همچو پست خطرناك و مشگل و سنگین ترین امور مملکت را قبول کردم بدو دلیل است: دلیل اول اینکه دولت شاید چند میلیون خرج من کرده است تا من امروز فرخ امروزی هستم که در پشت این تریبون عرایض میکنم اگر در این موقع من محافظه کاری بکنم و خواب در خانه واستراحت را ترجیح بدهم بعقیده بنده خیانت به مملکت کرده ام (صحیح است - احسنت) نایباً سوابق خانوادگی من با شخص آقای قوام السلطنه ایجاب میکرد که من امر ایشان را رد نکنم والا استعفا دادن و خانه نشستن امروز کار سهلی است (صحیح است) آقایان هم میدانند که بنده چندین سال قبل به مقام وزارت هم اگر ولعی باین کار داشتم رسیده ام ولی هر کس که مایل به آسایش و عاقلتر از بنده باشد چنین شغلی را قبول نمیکند من گذشته از این اول به کمک خداوند و دوم بانگ مجلس شورای ملی قبول کردم من مجری اوامر شما هستم آقایان (صحیح است) اگر قدرتی یا قدرتی به من داده میشود مرکز ثقل مملکت، مجلس شورای ملی میدهد شما اگر دست من را نگیرید و کمک نکنید از من و هیچ

وزیری کاری بر نخواهد آمد (صحیح است) می در صورتی با کمال فداکاری تشویق خواهم شد که مجلس شورای ملی با اتفاق آراء به بنده کمک بکنند و مساعدت بکنند هر جا هم من خبط کرده خطا کردم تنبیه کنید، مجازات کنید سؤال کنید استیضاح کنید بچوبه دار تسلیم کنید (صحیح است - احسنت) ولی از روی حق امروز ممن است در سیاست اقلیت و اکثریتی در مجلس باشد ولی بنده یقین دارم که افراد آقایان بدون استثناء در موضوع خواربار متفق هستند (صحیح است) و استدعا میکنم که متفقاً اعمال من را در نظر بگیرید روز بروز ساعت بساعت هر جا انحراف و اعوجاجی و مسامحه و غفلتی دیدید بنده برای تسلیم بهر محاکمه حاضر ام (صحیح است - احسنت).

بعضی از نمایندگان - کافی است.

بعضی از نمایندگان - کافی نیست باید موافق و مخالف

حرف بزنند.

رئیس - آقای دهستانی.

دهستانی - در این لایحه گمان نمیکنم که هیچیک از آقایان مخالف باشند فقط اظهاراتی که از طرف آقایان میشود علاوه بر آن اظهارات من درد دل دارم ولی عملیات این چند روزه را که آقای فرخ و آن مستشار آمریکائی میکنند و بنده همه روزه ناظر عملیات آنها هستم و بجزء و کل عملیات آنها رسیدگی میکنم دیگر بمن اجازه نخواهد داد که راجع بگذشته حرف بزنم فقط تذکری که با آقای فرخ دارم در درجه اول اظهار تشکر و قدردانی از ایشان و مستشار آمریکائی است که این شخص آقای فرخ شبها خواب ندارد یکساعت راحت نیست بنا بر این ما عموماً باید از آقای فرخ اظهار قدردانی و همینطور که فرمودند پشتیبانی بکنیم بنده در وزارت خواربار بمنزله يك کارمند هستم یعنی از لحاظ شکایت مردم همه روزه بانجا وارد میشوم و بعد از رفتن اجزاء با وزیر یا مستشار از آنجا خارج میشوم (هاشمی - خیلی مانع کار آنها هستید) و شخصی هم نیست که بخواهم چاپلوسی کنم یا اینکه تقلب کرده باشم یا با دزد های بی درمائی که

در کشور وجود دارد بخواهم سهل انگاری کنم فقط و فقط از نظر وجدان و عقیده است و آنچه عرض میکنم و اظهار تشکر از ایشان میکنم از روی عقیده است ضمناً لازم دانستم نظر آقای فرخ را بدو نکته جلب کنم: یکی اینکه بکارکنان وزارتخانه دستور بفرمایند که در موقع جمع آوری گندم سعی کامل بکنند بذر زارع را نبرند. عرض دوم این است که اداره خواربار (این قسمت را بطور عموم عرض میکنم) مثل آب گندیده ایست که در حوض مانده باشد (یعنی نسبت ببعضی ها) و اگر آقا بخواهید این آب حوض را بمرور بکشید و آب صاف وارد حوض بکنید آب این حوض همیشه گندیده است برای اینکه اشخاصی در این وزارتخانه هستند که دستور آقای وزیر، دستور مستشار را بوقفه میگذارند فقط تمنی دارم در این قسمت متوجه باشند همینطوری که شب و روز شما خواب ندارید و در زحمت هستید این آب گندیده اگر در بعضی قسمت ها وجود داشته باشد آنها را بیرون بریزید و یک آب صافی جای آن بریزند.

وزیر خواربار - فرمایشات نماینده محترم را بنده تصدیق دارم و باید عرض بکنم که بنده خیلی خوشوقتم یک نفر مستشاری برای این وزارتخانه معین شده است که شخصی است که در کار خودش فوق العاده متخصص و خدمتگذار و صمیمی باین کشور است و این مدتی که بنده با او کار میکنم کمال رضایت را دارم چون نتیجه عملیات او در آتیه است و محتاج نیست چیزی عرض کنم و خودش معلوم خواهد شد و ایشان کمال جد و جهد را در این موضوع دارند ولی دو چیز موجب تأخیر شده است یکی همین قانون که تا تصویب نشود ما نمیتوانیم وارد در عمل بشویم و ثانیاً هم مشکلاتی که در شروع کار داشتیم. و البته تمام این تذکراتی که فرمودند در موقع عمل در نظر گرفته میشود و فعلاً در این قسمتی که آقای دهستانی فرمودند سابقاً بعضی شکایت داشتند که مأمورین خواربار بذر دهات را میبرند من حتی از وزارت کشاورزی تقاضی کردم یک نفر مأمور بفرستند مأمورین رفته اند و دیده اند معلوم شد این اظهارات دروغ است،

نتیجه اش این خواهد شد که نه شما کار کرده اید حتی برای وقت دیگر هم شاید شما کار نکنید. یک چیزیکه هرروزه گفته میشود و از روز اول تا امروز محتاج الیه شما است موضوع وسیله حمل و نقل است اگر از حضرتعالی بنده سؤال کنم که چه وسیله ای الآن بدر دست دارید و میتوانید مطمئناً بگوئید که چهارتا کامیون شکسته در دستمان هست؛ اگر میتوانید بگوئید بنده مخالفتی ندارم. یکی همین موضوع راد آهن است. بنده خوب خبر دارم که چهارتا کامیونی که بایستی در دست ما باشد بنام اینکه در کنترات ما است آنها را برده اند در یک جائی توقیف کرده اند حتی صاحب کامیون استدعا میکند استرحام میکند که آقا یا کنترات من را فسخ کنید بروم برای خودم کار بکنم یا اینکه این رزینی که باین قیمت عالی رسیده است امروز نوری این گاراز میپوسد من میخواهم از کامیونم استفاده کنم با اجازه نمیدهند همان متفقین با کمال صمیمیت و یک جهتی تا علاوه بر اینکه مطابق پیمان با ما شاید بعقیده بنده و بعقیده همه چنانکه همه مجلس شورای ملی هم میدانند مطابق پیمان با ما عمل نکردند برخلاف آنچه چیزی هم که خودمان داشتیم ازمان گرفتند. ملاحظه بکنید خیلی از مسائل است که میل دارم با نزاکت عرض کرده باشم همه مجلس شورای ملی و همه مردم میدانند امسال همه نوع محصولات و حبوبات آنچه لازم بوده است بعمل آمده است مثلاً سبب زمینی در صورتیکه میگوئیم نیست هست منتهای بار سبب زمینی هنوز بمیدان نرسیده است سبب زمینی خرواری ده تومان و پانزده تومان امروز رسیده به صد و پنجاه تومان اصلاً باز نکرده میبرندش نمیدانم شهرداری چکار دارد میکند گویا خواب تشریف دارند یا یک کارهای لازم تری دارند در هر حال بنده عرایض خودم را کوتاه میکنم و میخواهم از حضرتعالی یکدفعه دیگر استدعا کنم که اگر اطمینان دارید و ببیند اطمینان میدهید که بنده خاطر جمع بشوم اگر هم نیست به بنده بفرمائید. و یکی هم راجع به بذر تان است این بذالی که فرمودید و بذر بهمه جا دادید

رفع حوائج کشور را هم با این طریق میفرمائید ممکن است بشود ولی اهتمام بفرمائید این بذر بزمن برسد بنده عرض میکنم ولو اینکه ممکن هست مورد اعتراض یک عده هم واقع بشوم ولی معتقدم همین بنده رتبه فلان خدمت اداری اگر بمن امر کنید (زیرا بالاخره قوت لایموت مان است) و همینطور اشخاصی هستند در ادارات که بیکارند امر کنید بروند ده به ده قریه بقریه ببینند مطمئن بشوند که این بذر بزمن میرود البته خیلی خوب است ولی اگر شما بذر بدهید ولی بذر بزمن نرود این فایده ندارد.

وزیر خواربار - آقای نماینده محترم سؤالانی که

فرمودند یک قسمتش مربوط بوزارتخانه های دیگر است که بنده اگر چه از نظر مسئولیت مشترک وارد در سیاست عمومی مملکت هستم ولی به آقایان وزرای مسئول مستقیم اطلاع میدهم که بایشان جواب عرض کنند. البته عملیات ما نسبت به متفقین مان بر طبق عملیات متقابل خواهد بود. راجع به بذر البته وزارت کشاورزی در تمام نقاط مأمورین فرستاده اند و نهایت مراقبت خواهد شد که این مقدار بذر که داده خواهد شد بزرگ خاگ برود و حتی ما نرخ سال آتیه را هم از امسال خیلی زیاد معین کردیم که از حالا ملاکین مشغول بشوند و در این باب اشکالی فراهم نشود.

رئیس - آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - اولاً بنده میخواستم یک پاسخی به بیانات آقای وزیر خواربار عرض کنم که مجلس شورای ملی بطور اتفاق همینطوری که فرمودید توجه دارد که وظیفه حضرتعالی یعنی تأمین امر خواربار یک وظیفه خیلی سنگینی است و برای پشتیبانی و سهولت در پیشرفت وزارت خواربار و نظریات حضرتعالی که برای رفاه و آسایش عامه است هر نوع مساعد و همراه است و عملاً هم نشان داده است وقتی هم کمیسیون بودجه دارائی بود ملاحظه فرمودید با اتفاق خود اعضای کمیسیون تبصره ای پیشنهاد کردند که بیشتر تسهیل بکنند پیشرفت کار وزارت خواربار و شخص حضرتعالی را و بعقیده بنده محل تردید نیست که آحاد و افراد مملکت توجه دارند

که باید با دست انفاق کوشش کنند و این مشکلات را انشاء الله از این کشور مرتفع کنند و طوری بشود که فردی از افراد این کشور چه در تهران و چه در ولایات شب سر بی شام زمین نگذارد بنظر بنده این يك وظیفه ملی و وطنی است برای همه ماها و فرق نمیکنند و کیل و غیره کیل همه در این وظیفه سهیم هستند حضرت تعالی که وزیر هستمید و کلا که مسئولیت دارند، سایر طبقات دیگر هم هر کدام در نوبه خودشان در این موقع مشکل کمک بکنند بنده خیال میکنم که چنانچه اداره تبلیغات ما هم گاهی در این زمینه يك بیاناتی بکند خیلی مفید است برای خاطر اینکه همانطور که وزارت خواربار و دولت باید صرف وقت بکنند برای تهیه مواد غذایی و خواربار همانطور هم باید عامه مردم بعقیده بنده از صرف خواربار و مواد غذایی تا آنجائی که ممکن است صرفه جوئی بکنند همانطوری که در تمام دنیا معمول است بنده فکر میکنم که شاید مستشار امریکائی که آمده است بعد از اینکه شروع بکار کرد شروع باین عمل هم لازم باشد همانطوری که یکی از آقایان اینجا تذکر دادند که عقیده بنده هم این بود هیچ ضرورت ندارد که يك کافه ها و مهمانخانه هائی که در خیابان لاله زار و اسلامبول و اینها است باشد در يك طرف خیابان مردم بدبخت جمع شوند جلوی دکان نانوائی و يك پیران هم گیرشان نیاید که بخورند از آنطرف هم توی این مهمانخانه ها و رستورانها و دانسینگ اشخاص جمع میشوند و انواع و اقسام غذاها را داشته باشند و بخورند و دور بریزند بنظر بنده وزارت خواربار و شهر داری باید باین موضوع توجه کند این از لحاظ ملیت، مذهب ما هم بالاخره صحیح نیست که در يك جائی انواع و اقسام غذاها باشد از طرف دیگر چندین میلیون مردم ناله و ضجه بکنند (جمعی از نمایندگان - باید بسته شود. باید بسته شود) يك مقدار نان هم گیرشان نیاید ما باید بعقیده بنده آن کاری که تمام دنیا می کنند بکنیم. ما خواهی نخواهی تحت تأثیر این چنگ واقع شده ایم و باید تمام مردم این صکار را بکنند قناعت بکنند صرفه جوئی بکنند باید عموم طبقات بیچاره ها

را منظور نظر قرار بدهند و همه صرفه جوئی در غذا بکنند و غذا های شان را ساده بکنند (صحیح است) و این تفریحات و تفنن ها را کنار بگذارند (صحیح است) این کارها آقا بزندگانی مردم صدمه میرساند بالاخره همه اش که خواربار نیست آقا هیچ دلیل ندارد که وزارت خواربار در ۲۴ ساعت ۱۶ ساعت صرف وقت کند يك اشخاصی اصلاً خیال نمیکنند که در این مملکت آثار قحطی و بیچارگی پیدا شده است اینها يك مسائلی است که تأثیر دارد آقا جلو گیری از این عملیات یکی از مسائلی است که ضرورت دارد آقا (صحیح است) باید با تمام قوا با این طور افراد معارضه کنید بنده مخالفم الآن حکومت نظامی وقت را تا ساعت ۱۲ معین کرده است چرا آقا؟ (صحیح است) الآن در قسمت مهم دنیا شهرتها شبها تاریک است و در تاریکی بسر میبرند ما هم باید لا اقل ساعت ۱۰ بیشتر بیرون نباشیم (صحیح است) ما در آثار جنگ واقع شده ایم ساعت ده هر کس لازم است برود توی خانه اش بنشیند و در نهایت سادگی زندگی داخلی منزلش را اداره کند (صحیح است) و هر چه ممکن است صرفه جوئی در خواربار بکند همه اش که با وزارت خواربار نیست بنده استدعا میکنم از آقای فرخ که شخصاً به نیروی فکری ایشان اعتقاد دارم خواهش میکنم این مطلب را در درجه اول اهمیت قرار بدهند برای ما ننگین و ناگوار است آقا که در خیابان لاله زار در این شهر این بساط برپا باشد بعد در خیابان شاه آباد نزدیک لاله زار هزاران نفر صدای ناله و ضجه شان از بی نانی بلند باشد (صحیح است) باید کاری کرد که لا اقل يك غذای ساده برای روز يك غذای ساده برای شب داشته باشند و بالاخره يك نان بهمه مردم برسد در سایر نقاط دیگر دنیا هم هست این يك موضوعی بود که بنده خواستم با اطلاع حضرت تعالی برسانم این موضوعاتی که در اینجا مذاکره شد بنظر بنده همانطور که خود حضرت تعالی فرمودید بعد از آنکه شروع بکار کردید بنده اعتقاد دارم عملاً رفتار و رویه و عملیات وزارت خواربار طوری خواهد بود که موجب رضایت خاطر همه خواهد بود

مجلس شورای ملی هم در نهایت اطمینان این فکر را برای اینکه عرض کردم وظیفه ملی و وطنی ما است تقویت میکند و حضرت تعالی هم باید بفضل خدا مشغول کار باشید و هر کس که این روح پلید را داشته باشد و محتکر باشد مطابق همان قانونی که از مجلس گذشته است باید سخت ترین مجازاتها را نسبت بآنها اعمال نمود (صحیح است - صحیح است)

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
طباطبائی - کافی نیست.

دولت شاهی - خیر. کافی نیست. چرا کافی است آقا. مردم درد دارند. ما حرف داریم. مردم می آیند پیش ما کار دارند با ما آقا

(در این موقع از مجلس خارج شدند)

رئیس - آقای مخبر فرهمند

مخبر فرهمند - بنده برای اینکه آقایان يك قدری توجه بفرمایند و برای رفع خستگی اینجا (همه نمایندگان) عرض کنم که شعار ایرانی، تعلیمات بزرگان (همه نمایندگان) بنده استدعا میکنم که توجه بفرمائید آقایان بالاخره مطلبی که گفته میشود برای این است آقایان توجه بفرمائید و بالاخره نتیجه گرفته شود بنده اینجا شعار ایرانی که از کلمات بزرگان است میخوانم که این همیشه ایمان و عقیده و شعار ما بوده است:

بنی آدم اعضای یکدیگرند که در آفرینش زبک گوهرند
چو عضوی بدرد آورد روزگار دگر عضوها را نماند قرار
تو کز محنت دیگران بی غمی نشاید که نامت نهند آدمی
این شعار ایرانی است، روی این عقیده و ایمان ما از هر واردی پذیرائی کرده و هر تحمیلی را قبول کرده ایم و هر چه قدر هم مقدور باشد قبول میکنیم ولی باید انصاف داد يك سفره و بساطی که پهن است بالاخره بایستی که صاحب خانه صاحب سفره را هم شرکت داده چیزی که بنده را وادار کرد که بیایم اینجا چند دقیقه وقت مجلس را بگیرم یکی منظره دکانهای نانوائی است که سر راه بنده واقع شده است که هر وقت عبور میکنم بطوری متأثر میشوم که هیچ قابل

تحمیل نیست انسان برود و به بیند و بشنود ناله و ضجه و آه و داد و فریاد و گرسنگی همه را و بتواند چاره بکند این بزرگترین بدبختی است آنوقت در مقابل دیر و زرد رادیو تهران که از اداره تبلیغات است من از خارج شنیدم و خودم رادیو نداشتم (گفته شده است که تمام ما محتاج و خوارباری که برای مهمانهای وارده تهیه میشود بدون استثناء از خارج میآید مگر تره بار و حلال آنکه آنچه را که شنیده میشود و دیده میشود و فروشنده ها میگویند غیر از این است بالاخره اگر واقعاً همینطور است (دکتر سمیعی - خیر اینطور نیست دروغ است) که این رادیو میگوید و مطلب این است پس دیگر (حزبه تاش - بد شنیده اید اینطور نیست همرا میگیرند و میبرند) بنده از خارج شنیدم اینطور میگویند. پس يك مقدار از گمی از راق ما از اینجا است اگر غیر از این است که بالاخره اداره تبلیغات ما هم جواب بگوید که مطلب اینطور نیست مضایقه نشده است در دادن و بردن ولی دیگر چرا پرده پوشی میشود میگیرند و میبرند چرا آنوقت ناشکری میکنند مهمانی وارد شود يك چنین پذیرائی هم بشود آنوقت تشکرانی هم بجا نیآورند و بگویند خیر اینطور نیست این خلاف انصاف است (صحیح است) بنده میخوابم از آقای وزیر خواربار سؤال کنم که این وضعیت فعلی که الان هست و طاقت فرساست این تا چه موقع مرتفع میشود آیا بعد از گذشتن لایحه نشر اسکناس وضعیت تغییر کرده است یا نکرده است چون امروز صبح که آمدم دیدم وضعیت بهمان حال باقی است و تغییری نکرده است از طرف دیگر بنده عقیده ام این است همانطور هم که در کمیسیون عرض کردم اینجا هم عرض میکنم بالاخره برای این اوضاع و جلو گیری از افراط و تفریطها که یکمن نان گیرش نمیآید یکی ۵ تا ۱۰ تا میگیرد خلاصه آن کار آخری را که باید بکنید حالا بکنید یعنی وزارت خواربار باید نان را اجیره بندی بکنند تا هر کسی بداند، چه مقداری نان باید بهش داده شود و بهش هم معلوم شود البته این از دحام و ریختن از خارج به شهر آن کسی که قوه و قدرتش زیادتر است نان را میگیرد و آن ضعیفه بدبختی که توانائی ندارد

پولش را بزحمت پیدا کرده است از صبح تا غروب هم معطل میشود و نمیتواند نان بگیرد اگر جیره بندی باشد بنظر بنده کارسهای است اما راجع بدارت اقتصادی که اینجامنا کرده شد که از این لایحه حذف بشود بعقیده بنده بایستی ادارات اقتصادی ضمیمه وزارت خواربار بشود و ما تنها احتیاجاتمان نان و قند و چای نیست چیزهای دیگری هم هست که طرف احتیاج عامه است و از طرفی هم وارد نمیشود و همین موجودی را ما باید صرف کنیم این است که تحت جیره بندی و قاعده و اینها اگر نباید فردا صورت همان نان را پیدا میکند منجمله چیزهایی که مربوط باین کار است قماش است قند است سیگار است اینها است که باید جیره بندی شود تمام اینها باید تحت نظارت وزارت خواربار در بیاید تا بشود از اینها استفاده کرد که بوسیله جیره بندی بطور تساری بتمام مردم برسد.

وزیر خواربار - برای قسمت نان تهران شب و روز اقدام شده است و نتیجه هم تا حدی بنظر آقایان از دیروز عصر رسیده است و باز هم خواهد رسید چون موضوعی است که نتیجه اش خیلی مشکل است در این باب بیش از این عرض نمیکنم. راجع به جیره بندی مشغول اقدام هستیم و اوراق جیره بندی قند و شکر و قماش تا چند روز دیگر توزیع خواهد شد و يك اوراقی هم ضمیمه خواهد بود برای جیره بندی نان موضوع جیره بندی نان در دست متخصصین است و بموقع اجرا گذارده خواهد شد نسبت به ادارات و تشکیلات که فرمودند. تمام ادارات اقتصادی ضمیمه وزارت خواربار نشده است نباید هم بشود زیرا مثلاً اداره پنبه هم که جزء ادارات اقتصادی است ولی مربوط به وزارت خواربار نیست صلاحیت این با وزارت کشاورزی و وزارت دارائی است موضوع دار و هم البته در صلاحیت اداره داروئی است که در وزارت بهداشتی است البته ما وظایف خودمان را میدانیم و میدانیم که مسئول این کار کی است در موضوع سیگار که فرمودند سوابقی که وزارت دارائی داشته است عجبالتاً در وزارت دارائی باقی مانده است اگر بعدها در عمل

خرجی که برای تولید گندم مصرف میشود ارزش گندم را تشخیص میدهند این ملاک عملی است برای تشخیص ارزش (صحیح است) و يك قاعده دیگری هم هست که اگر دو جنس متحدالشکل در بازار بیاید و اینها با دو قیمت مختلف تهیه شده باشد همیشه آن جنسی که ارزان تر تهیه شده سعی میکند قیمت خودش را بآن جنسی که گرانتر تهیه شده است برساند مثلاً گندم از ورامین تهران بدست آمده است با خرواری پنجاه تومان ولی گندم آزاد هم میتواند بمهران بیاید با همان خرواری پنجاه تومان بعلاوه خرواری پنجاه تومان هم کرایه یعنی صد تومان این دو گندم در بازار تهران بتمامی فروش میرود یعنی گندم ورامین هم سعی میکند که فروش خودش را برساند بآن صد تومان یعنی این تفاوت همیشه از لحاظ علمی روی این گندم گذاشته میشود و این اختلاف قیمت را ندانم ملک نزدیک تهران است و در تمام بازارها مهم است حالا که این قاعده مرسوم است وقتی که این اصل و قاعده طبیعی حکم فرماست حالا ما باید چه بکنیم برای تعدیل نرخ اجناس در بازار گفته می شود در بازار در مورد گندم عرضه و تقاضا حکم فرما نیست چرا برای اینکه دولت برای حفظ حیثیت خودش انحصار میکند جنس را و به دست میگیرد جنس را و عجبالتاً گران تر میخورد و ارزان تر میفروشد و این يك سیستم اقتصادی خیلی قدیمی است که در ایران بوده است در کاشان در یزد در خراسان هم هست آقایان میدانند که آنجا يك مشت تجار خیر جمع میشوند يك مقدار پول از مردم برسم اعانه میگیرند و جنس میخریدند به قیمت گران ولی می فروختند ارزان يك ضرر مادی کرده بودند ولی جان مردم را نجات میدادند و این سیستم معمول بود دولت هم وارد میشود عامل انحصاری میشود برای این منظور است میآید اسکناس را پول زیاد تر میخواهد و می گوید من این اجناس را میخواهم بخرم گران تر و ارزانتر ب مردم بفروشم برای اینکه ملک را نجات بدهم از قحط و غلا و گرسنگی و این يك اصل طبیعی و کلی و مهمی است در تمام کتابها نوشته شده الان

ما تطبیق میکنیم با وضعیت خودمان که دولت با داشتن اختیار با وجود داشتن پول عرض کنم با وجود قانون احتکار و با وجود اختیارات تام باز موفق نشد در بازار آزاد منظور خودش را انجام بدهد همه جا عرضه و تقاضا حکم فرماست دلیما چیست که این قانون از بین رفت این قانون که هیچکس زورش نمیرسد بهش حمله کند چرا بوسیله انحصارها این هارا علاج نمیکنند بعقیده بنده چهار علت کوچک دارد که بنده بطور فهرست میگویم و رد می شوم. اول اختلاف قدرت خرید بین دولت و دیگران و این اختلاف قدرت را حالا آقای امیر تیمور که با ایشان صحبت می کردم تعبیر کردند به عدم لیاقت کارکنان بالاخره قدرت قدرت است یا بنده پایم لشک است نمیتوانم بروم بخرم یا بتعبیر علمی مسامحه کردم کم شدن قدرت یکی اش پول است آقای ناصری شاهدند از خوزستان در ۲۰ فروردین شش هزار تن گندم عرضه شد بدولت با تنی صد و شصت تومان دولت نخرید (ناصری - دوست و چهل تومان) نه خیر صد و ده تومان نرخ بود پنجاه تومان پول میدادند. بعداً در اواخر فروردین شد دوست تومان مع ذلك دولت نخرید گفت نمیخرم حتی آقای لقمان نفیسی در کمیسیون که تشکیل شد این عبارت را گفت که اگر ما اینجا زیاد کنیم و باین قیمت بخریم فردا آقای اعتبار میآید میگوید مال بروجرد را هم باید زیاد کنیم آقای ملک مدنی هم میآید میگوید مال ملایر را هم باید زیاد کنید در صورتیکه این حرف غلطی بود حالا مال همه جا اضافه شده بدبختانه الان در خوزستان تنی هزار تومان است تنی هزار تومان گندم یعنی کیمیا و الان مردم دارند می میرند (یک نفر از نمایندگان - متسبب باید تعقیب شود) توجه بفرمائید این عدم قدرت حالا ما کار نداریم البته محکمه هم تشکیل میشود و جرایدهم تعقیب میکند ولی میدانم چه عملی است که نمیشود حل کرد این را هم بنده می بینم از این اشخاص هیچ سئوالی نشده بنده تلگراف دارم که ایشان گفتند این جنس را نخرید امروز کسی نخرید این جنس را حالا رفته است روی همین هزار تومان که مردم از

گرسنگی میمیرند حالا خلاصه جلو گیری کردند که نخرند ولی حالا گندم قاچاق را از قاچاقچی ها، آن میخرند و دست و شصت تومان (یکی از نمایندگان - کی تلگراف کرد) در وزارت دارائی در زمان آقای بدر به مشورت آقای لقمان نفیسی این عدم قدرت است . خرید دولت یکی از عواملی است که قانون عرضه و تقاضا را برجا میگذارد و قدرت انحصار را کم میکنند که بهمین حدی که حالا هست . حالا برویم بقاعده سور پوپولامسیون . ایجاد جمعیت زیاد و زحمت زیادتری به مملکت وارد شدن . البته مایک عده زیادی داریم که وارد شدند اینجا و مصرف زیاد شد این موضوع هم باعث زحمت است منتهی اگر یک نظمی و یک نسقی در کار باشد رفع زحمت میشود در قدیم فرضاً اگر یکمن نان به یک خانواده میدادند آن خانواده اگر دو نفر مهمان بهش وارد میشد باز از آن یک من میخورد سه نفر می آمد باز از آن یک من می خوردند یعنی کمتر مصرف میکردند و قناعت میکردند حالا آقایان تذکر دادند این قاعده علمی در اساس اینها تغییری نمیداد اما متأسفانه وقتی جمعیت می آید یک دانه مهمان وارد اینجا میشود بجای یک دانه نان سه من نان داده میشود این جمعیت عرضه و تقاضا را از بین برده و انحصار دولت را بی اثر کرده است چهارمی راجع به حمل و نقل است دولت هم در جائی که جنسی دارد بجای دیگری که جنس ندارد نمیتواند برساند شتر و گاو و قاطر نیست گاری هم نیست لاستیک هم پیدا نمیشود بهمین جهت برد که در کمیسیون راجع به این حمل و نقل ذکر شد که وزارت خوار بار حق تقدم داشته باشد در استفاده از وسائل حمل و نقل نسبت به تمام وزارتخانه ها و نسبت بدو نیز بنا بر این این قسمت را هم چون موافقت کردند و جزء لایحه هم هست یک جزئیات را انجام کرده اند و یک جزء کوچک آن هست این را خواهش میکنم که یادداشت بفرمائید و آن محدود کردن آزادی خریداران خارجی است (طباطبائی - گرفتن دلالها و جمع آوری آنها) آقای مخبر استدعا میکنم اجازه بفرمائید این محدود

کردن اشخاص برای خرید یک جنسی دارد چنانچه یکی از آقایان هم گفتند که در مغازه کفش فروشی رفتند گفتند کفش سی تومان ولی یک نفری وارد شده است آنجا یک نفر سرباز لهستانی بوده است گفته است که چند آن کفاش هم با وضع مخصوصی یک کلمه گفته است و آن سرباز لهستانی هفتاد تومان داده است و خریده است و رفتند است بی کارش آقای کفاش گفته است آقایان جووری پول خرج میکنند توجه بفرمائید (سمعی - از کیسه ضعیفه است) بنده حالا استدعا میکنم متلک نگوئید یک مسئله را باید از نظر عمومی حل کنیم (سمعی - متلک نبود آقای نقابت) این یک نفر خارجی است چرا میخرد ؟ از لحاظ علمی است که عرض کردم صحیح میفرمائید چه جور است بنده نظر ندارم بدو نفر خریدار که یک نفر میخرد بیشتر و یک کسی که تر بان ها نمیخواهم اهانت بکنم ولی میخواهم بگویم که این آزادی در خرید تعادل را بهم می زند وقتی که دو نفر آمد نوی بازار یکی پول بیشتر دارد یکی پول کمتر دارد آن کسی که پول بیشتر دارد می تواند بخرد جیره بندی کردن برای مهمانهای ما کار آسانی است برای اینکه آنها هم نظامی هستند همه در قشون هستند صورت معینی دارند بایستی آنها جیره بندی بشوند یعنی حواجی آنها محدود بشود دولت ما آنچه را که آنها می خواهند بخرند بخرد و باداره شان بفرستد تا اینکه آنها در بازار ایران بطور آزاد خریداری نکنند که ما اینجا بنشینیم و تأسف بخوریم آن کفاش هم بما نگوید آقا شما و کیل مجلس هستید ولی پول را این جووری خرج میکنند توجه میفرمائید اینها یک نکاتی است که پیش می آید آن انحصار دولت آن سهمیه عادلانه آن نرخ که باید مطابق باشد این عمل بهم میزند و این را میبرد روی عرضه و تقاضا یعنی دولت اگر در تهران باشد یکی می خواهد بخرد روی نرخ و یکی بقیمت آزاد این نمی شود باید دولت ایران خودش آنچه را که جنس مهمانها لازم است همه را خودش جمع آوری بکند و بانها

هم بدهد و بما هم بدهند خوب تعمیم بکنند تا قاعده انحصار عملی شده و عرضه و تقاضا حکومت نکنند و الا بهیچ وجه موفق نمیشویم و این علل فرعی این اصولی است که عرض کردم

وزیر خوار بار - فایده آوردن مستشار خارجی برای این است که در امور فنی مربوط باین قسمت مطالعه کند و مطابق اصول علمی و اصول تجربه که تمام دنیا در این مواقع عمل کرده اند موضوعات را مورد نظر قرار داده و اجرا شود و البته یک وزیر در موضوع یک امری ممکن است منحصراً نباشد و ای او مسئول : پولیتیک ژنرال مملکتی است . وزارت خوار بار یک متخصص دارد که بمقیده بنده متخصص لایقی است و امیدوارم که حد اکثر از وجود این شخص استفاده شود و آن منظور آقایان البته تأمین خواهد شد

نقابت - پیشنهاد بنده چون قبلاً پذیرفته شده است در کمیسیون بودجه دیگر مطرح نمیشود بنا بر این مورد ندارد

پیشنهاد آقای طباطبائی

پیشنهادی کنم در تبصره ماده واحده در سطر چهارم پس از جمله « بر تمام تقاضاها و محمولات » دو کلمه (داخلی و خارجی) اضافه شود

رئیس - آقای طباطبائی

طباطبائی - عرض کنم که در این مطلب خیال میکنم احتیاج به توضیح بیشتری نباشد چون صحبت زیاد شده و آقایان هم تذکر دادند آقایان مستحضرم که این راه آهن ما که متأسفانه حیا داریم مجال به داخله مملکت کمتر داده شده است وقتی می شنیدیم که مقرراتی بین دولت یعنی وزارت راه و سایرین برقرار شده که صدی بیست یا صدی چند باید در اختیار دولت بگذارند برای انجام محمولات داخلی این هم عمل نمی شود و محالی نیست برای اینکه اگر یک محمولاتی هست در داخله مملکت اعم از خوار بار و غیره اینها را حمل بکنند من خواهش کردم که اگر موافقت بفرمائید این

در کلمه را در آن جا قید بفرمائید خواهش دیگری که از آقای وزیر خوار بار خواستم بکنم این است که تصویب مجلس هم ضرورت ندارد این است که کلمه خوار بار خوب اولاً کلمه خوار بار با خوار بار نمیدانم این چه جووری است این را عوض کنید یک کلمه دیگر یک چیز دیگری بگذارید وزارت تجارت بازرگانی شد وزارت ارزاق هم شما بگوئید بهتر است (صحیح است)

اعتبار - عرض کنم عبارتی که ملاحظه میفرمائید که نوشته شده حوائج وزارت خوار بار بوساطت نقلیه مقدم بر تمام حوائج اشخاص و ادارات دیگر خواهد بود کافی است موضوع اسم : خوار بار یا ارزاق این هم اشکالی ندارد منظور معنی کلمه است معنی انشاء الله انجام شود اسم آن هر چه میخواهد باشد (رئیس استرداد کردند)

طباطبائی - دلیل ندارد که استرداد کنیم منظورم این است که این منظورم تأمین شود .

(بعضی از نمایندگان - پیشنهاد آقا را دو مرتبه بخوانید) بشرح زیر خوانده شد :

پیشنهاد میکنم در تبصره ماده واحده در سطر چهارم پس از جمله « بر تمام تقاضاها و محمولات » دو کلمه (داخلی و خارجی) اضافه شود .

طباطبائی - چون آقای مخبر میفرمایند این منظور تأمین شده است از اینجهت بنده استرداد میکنم .

رئیس - پیشنهاد آقای بیات .

تبصره ۲ - وزارت خوار بار مکلف است بوسیله مؤسسه مخصوص قیمت اجناس مصرف عمومی را با در نظر گرفتن قیمت عادلانه آن تعیین و اعلام و بوسیله مأمورین معتمد اجرای آن را مراقبت نموده و متخلفین را بر طبق قانون منع احتکار تعقیب نمایند .

رئیس - آقای بیات .

بیات - موضوعی که امروز بیش از همه طرف توجه عمومی است قضیه نرخ است که بی جهت در اجناس دیده میشود بالا می رود (دشتی بی جهت نیست برای نشر اسکناس است)

خیر مربوط به اسکناس نیست آقای دشتی تقاضا میکنم که توجه بفرمائید و داخل صحبت بنده نشوید همانطور که خودتان تذکر میدهید وارد صحبت شما نشوند. عرض کنم که یک چیزی خیلی موضوع بحث است و حقیقه همه مردم را نگران کرده و اسباب زحمتشان شده است قضیه نرخ اجناس است که بدون جهت و روی اراده شخصی قیمتش بالا میرود یک جنسی که دارند و الا آن پنج تومان است یک ساعت دیگر میگویند شش تومان یکساعت دیگر هفت تومان روی اراده اشخاص هر طور دلشان میخواهد قیمت را بالا میبرند و البته آن اشخاصی که مجبور هستند میخرند عقیده بنده این است که همانطور که در تمام دنیا هم این قضیه معمول است و مجری میشود ملاحظه بفرمائید در تمام دنیا در صورتیکه در جنگ هستند صدی ده صدی دوازده از هزینه زندگی شان بیشتر بالا نرفته ولی ما با آنکه در جنگ هم نیستیم صدی دوست از شش ماه پنج ماه پیش زندگی مان بالا رفته همین ۵ روز ۱۰ روز نمیدانم چه علت دارد جنس یک تومانی یکدفعه شده شش تومان یک جنس اگر امروز قیمتش ۵ تومان است فردا میشود شش تومان آیا این بخارجش اضافه شده است در این دو روزه و یک خرجهائی پیش آمده است که در ۶۰۵ ساعت این قدر ترقی کند.

یکی از نمایندگان - این مربوط به اسکناس است. **بیات** - این طور نیست بعقیده بنده روی بی انصافی است و روی عملی است که خود را نسبت بهم دیگر مجری میکنیم بنابراین در شهر داری هم چند وقت پیش یک تدابیری نسبت به قیمت اجناس میشد یک قیمت هائی معین می کردند ولی آن نرخ بطور صحیح نبود و کمیسیونهائی که تعیین قیمت میکردند از روی صحت نبود و شاید هم اشخاصی که بودند قیمت اجناس را بخوبی معین نمیکردند بعضی گران بود و بعضی ارزان و قابل اجرا و عمل نبود این است که بنده می خواهم از این موقع همانطور که آقای وزیر خواربار هم اظهار کردند که مستشاری هم برای وزارتخانه آمده است

پیشنهاد و اگر هم قبول میکنند که در این قانون هم باشد آنرا هم عرضی ندارم.

وزیر خواربار - فرمایشات آقای بیات را بنده هم کاملاً تصدیق دارم البته محتساج هم هست بحد اکثر تصور ولی با ایشان با تجربیاتی که در عمل دارند میدانند که کار ما سنگین است خواهش میکنم کار سایر ادارات را به دوش ما نگذارند این عمل از وظایف شهرداریها است کمیسیون هم الان در عمارت نخست وزیری راجع باین موضوع دائر است و چند نفر از آقایان نمایندگان هم تشریف دارند و خود آقای نخست وزیر هم در این موضوع نظر دارند و با کمال جدیت مشغول مطالعه هستند بنده هم شرکت دارم در آن کمیسیون ولی استدعا میکنم آقای بیات پیشنهادشان را مسترد بفرمایند زیرا اگر تمام این وظایف را روی دوش بنده بگذارند برای انجام وظایف اولیه ام مورد قصور واقع میشوم.

بیات - بنده نظرم این بود که این قضیه در مجلس مطرح بشود و آن قانونی که قبلاً تصویب شده کاملاً بموقع اجرا گذارده شود حالا که آقای وزیر خواربار اطمینان دادند که این نظر در قسمت دیگری مراقبت میشود بنده پیشنهاد خودم را مسترد میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر ملکزاده :

پیشنهاد میکنم در لایحه اینطور نوشته شود : قسمت اقتصادی مربوط به خوار بار .

رئیس - آقای دکتر ملکزاده

دکتر ملکزاده - عرض کنم بنده میخواستم بطور مفصل یک توضیحاتی در اینخصوص عرض کنم که مطلب روشن شود ولی حالا چون در پیشنهادات بطور خلاصه عرض میکنم بنده این پیشنهادی را که عرض کردم از روی یک تجربه و برای پیشرفت کار است شیخ رئیس ابوعلی سینا میگوید (آزادی دیگر مثل نریند - خنده نمایندگان) من در مقابل ذوفنون موفق وغالب شدم جز در مقابل ذوفن که مغلوب شدم. بنده هم در امور دولتی عقیده ام این است که اگر یک شغلی را

کسی قبول کند و آنرا بخوبی انجام دهد آنهم یک کاری که حیات و زندگی مردم این مملکت امروز مربوط بآن کار است این انفع است تا این که کارهای دیگری هم بکار او ضمیمه شود که یک اوقاتی که باید صرف یک امر مهمی شود مصروف کارهای غیر لازم بشود. این بود که عرض کردم و معتقدم قضیه خواربار بدرجه ای مهم است و درجربان این مملکت اهمیت دارد که این موضوع را اگر در ترازو بگذاریم و سایر موضوعات و مطالب دیگر را در کفه دیگر بگذاریم شاید این موضوع میچربد لذا بنده معتقدم که آقای وزیر خواربار باید با تمام قوا اوقات خودشان را صرف این منظور و مقصود بکنند و قسمتهای دیگر اقتصادی که ارتباطی با قضیه خواربار ندارد فعلاً ضمیمه وزارت خواربار نشود که یک باری سربار آنوزارخانه بشود (صحیح است) این یک موضوعی است که بعقیده بنده قابل توجه است. عرض کنم موقعی که کابینه آقای فروغی اول مجلس تشکیل شد بنده از اشخاصی بودم که با ایشان مذاکره کردم و ازوم تأسیس یک وزارت خواربار را بایشان گوشزد کردم و تصور میکنم که اگر این نظر بنده آنروز مورد توجه واقع شده بود و این نظری که با این جدیت امروز بینمی بین الله شروع شده است از آنوقت شروع شده بود بسیاری از مشکلات برای ما پیش نمی آمد بنا بر این ضرورت وزارت خواربار امروز طبیعی است و البته یک شخص فعال و جدی و صحیح العمل امروز در رأس این مؤسسه قرار گرفته اند و امیدواریم در این کار پیشرفت بسزائی بشود بنده فقط دوسه نکته بود که از نظر اطلاعات خودم میخواستم آن را اینجا تذکر بدهم و چون این دو سه نکته یکقدری متکی بیک اصول علمی است استدعا میکنم آقایان توجه بفرمایند. امروز در دنیا که ملاحظه میفرمائید موفق شده اند مسئله خواربار را و احتیاجات افراد را در جنگ ها و خارج از جنگ ها به یک ترتیب صحیحی اداره کنند برای این است که فقط و فقط بر طبق موازین و اصول علمی عمل میشود و الا ما دیدیم با آن قشون منظمی که داشتیم و انبارها هم مملو از ارزاق بود

روز اول که يك فوجی را به چهار فرسخی فرستادند شام و نهار نداشتند چرا؟ بواسطه اینکه تقسیمات و ترتیبانشان روی اصول علمی نبود.

انوار - ماده ۶۳.

رئیس - آقای دکتر شما که اهل نظامنامه هستید در پیشنهاد خودتان حرف بزنید.

دکتر ملکزاده - عرض کنم يك موادی است در این مملکت که این مواد جنبه غذایی دارد و دولت باید از این مواد غذایی استفاده کند و بعقیده بنده باید در تحت نظر دولت اداره شود و حیف و میل در این موارد نشود یکی از آنها کشمش است امروز بنده اطلاع دارم و همه آقایان هم میدانند که شاید در این شهر روزی زیاد تر از هزار بطر مشروبات الکلی از کشمش تهیه میشود و بفروش میرسد (یکی از نمایندگان - خیلی بیشتر) هر چه بیشتر بدنر و حیات مملکت و حیات مردم بعقیده بنده در يك چنین موقعی بر این احساسات مضر مقدم است.

رئیس - ماده ۶۳ را رعایت کنید و در پیشنهاد صحبت کنید.

دکتر ملکزاده - عرض کنم بنده وقتی لایحه مطرح بود اجازه خواستم به بنده اجازه ندادند مقصود عرض این بود که از این مواد غذایی وزارت خواربار باید استفاده کند زیرا پنچ سیر کشمش در بیست و چهار ساعت حیات یکنفر را تأمین میکند و وقتی که دولت جداً از استعمال و مصرف کشمش و همچنین خرما برای تهیه مواد الکلی جلوگیری کرد بعقیده بنده شاید جان بیش از صد هزار نفر را که ممکن است از کرسنگی نیست بشود میتواند بخرند و تقاضا میکنم اگر این پیشنهاد نافع است قبول بفرمایند.

رئیس - عده زیادی پیشنهاد داده شده است اگر بنا باشد که همه آقایان بخواهند با این تفصیل و خارج از موضوع پیشنهاد صحبت کنند امروز ما نمیتوانیم این لایحه را تمام کنیم آقایان باید مراعات نظامنامه را بکنند و مطابق ماده ۶۳ باختصار صحبت کنند. آقای معاون وزارت دارائی.

معاون وزارت دارائی - حضور بنده در این جا به مناسبت این بود که این لایحه از طرف وزارت دارائی پیشنهاد شده بود و چون احتیاجی به مدافعه نداشت و آقایان نمایندگان محترم همه موافق بودند این بود که بنده عرض نکردم حالا که پیشنهادی از طرف آقایان میرسد همانطور که آقای رئیس هم تذکر دادند در خصوص این پیشنهاد بنده مختصراً توضیحاتی عرض میکنم. این پیشنهادی که آقا کردند که امور اقتصادی مربوط بخواربار وزارت خواربار منتقل شود خواستم عرض کنم که این لایحه تنها اجازه نمیدهد که دوائر مربوط بوزارت خواربار به آن وزارتخانه منتقل شود بلکه در این لایحه بدولت اجازه میدهد که ادارات اقتصادی وزارت دارائی را که صلاح بداند با بودجه و اعتبارات آن بوزارت خواربار یا وزارتخانه های دیگر انتقال دهد اینکه تصریح نشده است در این لایحه برای این بود که اگر تصریح شده بود يك وقت بیشتری را لازم داشت پس این اجازه بطور مطلق خواسته شده که دولت هم يك مطالعات کاملی بکند و این منظور را عملی کند مثلاً يك قسمت که مربوط بعوائد انحصاری و عایدات دولت است و مربوط بوزارت دارائی است مثل کار تر باک و نوبا کوبعهده وزارت دارائی باقی میماند و يك قسمتهائی که مربوط به خواربار است بوزارت خواربار منتقل میشود و يك قسمتهای دیگر که مربوط بوزارتخانه های دیگر باشد از قبیل پنبه که بوزارت کشاورزی منتقل شده است و باید در سایر قسمتها هم با يك وقتتهائی این کار عملی بشود. بنده خودم بمناسبت این که اطلاعاتی در امور مالی از ابتدا داشتم اگر از ابتدا در کار وزارت دارائی نبودم ولی باز اطلاعاتی و نظرتهائی در امور مالی داشتم مثلاً يك جاهائی است که وزارت دارائی برای تفنن ایجاد کرده است مثل اداره کالاهای متفرقه يك اداره بزرگ رئیس ' معاون، کرایه خانه، محاسب که فرضاً چند تا تیر آهن آنجا است که بمیل بنده بفلان آقا داده شود این کار اساساً لزومی ندارد این است که بموجب این لایحه این قسمتها را بصلاح خواهیم کرد

دکتر ملکزاده - چون تأمین شده است که آن قسمت که مربوط بخواربار است ضمیمه شود از این جهت بنده پیشنهادم را مسترد میکنم

رئیس - پیشنهاد آقای ناصری

بنده پیشنهاد می کنم به تبصره اضافی جمله زیر اضافه شود: وزارت خواربار مکلف است در ظرف مدت يك ماه جیره بندی نان و قند و شکر و چای را عملی نماید

رئیس - آقای ناصری

ناصری - بنده با توجه به ماده ۶۳ توضیح در این پیشنهاد میدهم. اولاً تقاضا میکنم که آقای وزیر خواربار این پیشنهادات را حمل بر مخالفت یا سوء ظن از اقدامات خودشان نفرمایند زیرا آنچه که مربوط به آقای وزیر خواربار است تصور میکنم احساسات امروز آقایان نمایندگان بهترین مشوقی است برای ایشان و آنچه مربوط به مستشار است از طرز عمل آنها و ایران دوستی شان بر هیچ ایرانی پوشیده نیست سوابق خدمت آنها هم در کار مالیه و اقتصاد نه تنها در این دو رشته بلکه در رشته فرهنگ هم کاملاً کافی است که سوابق عملیات آنان را بدانیم و حالا هم که يك مستشار عالی مقامی برای وزارت خواربار از امریکا آورده شده این است که بنده عقیده دارم کارها بر تریب تقدم عمل کنند و بعقیده بنده جیره بندی رفع يك معایبی را میکند در جلسه گذشته يك تذکرات خیلی مفیدی از طرف آقای اعتبار راجع به قضیه نان و مصرف تهران دادند بنده هم از خارج شنیدم نمیدانم صحیح است یا خیر که مصرف تهران روزی هزار خروار شده است در صورتی که بمناسبت جمعیتی که فعلاً در تهران هست بایستی در حدود روزی ششصد الی ششصد و پنجاه خروار حد اکثر باشد این نتیجه آن عدم توجه دولت است بعمل نان و باید دولت در مرحله اول تأمین نرخ نان را بکنند و اگر يك اشکالی هست این جیره بندی يك اقدام مفیدی خواهد بود برای کسر مقدار و رفع مزاحمت و در زمستان آینده اگر بهمین ترتیب پیش برود تصور میکنم که مصرف روزانه این شهر بیش از يك هزار خروار هم بشود و ممکن

است عده جمعیت شهر بيك ميليون برسد و بنظر بنده بهترین راه حل این قضیه جیره بندی مواد اولیه و مخصوصاً نان است **وزیر خواربار** - بانوضیحاتی که بنده راجع بموضوع

جیره بندی دادم انتظار داشتم که آقایان دیگر پیشنهاد مخصوصی در این زمینه نفرمایند موضوع جیره بندی قند و شکر و قماش که از چندى قبل شروع شده و اوراق جیره بندی آتیه هم تهیه شده و الآن مشغول توزیع آن هستند موضوع جیره بندی نان هم تحت مطالعه است و اگر بنا شود که نسبت بهر يك از وظایف ما در این قانون يك تبصره ای اضافه شود باید بیست و هفت تبصره اضافه شود که این وظیفه ما است و باید بکنیم و حالا استدعا میکنم آقای ناصری هم پیشنهادشان را مسترد بفرمایند

ناصری - پس میگیرم

رئیس - پیشنهاد آقای شاهرودی

بنده پیشنهاد مینمایم در تبصره این قانون بعد از عبارت (کلیه وزارتخانه ها و ادارات و شرکتهای و بنگاهها) کلمه (اشخاص) هم افزوده شود

وزیر خواربار - فعلاً محتاج باین موضوع نیستیم در صورتی که محتاج بشویم پیشنهاد خواهیم کرد

شاهرودی - پس میگیرم

رئیس - پیشنهاد آقای مخبر فرهمند

در تبصره سطر دوم بعد از کلمه حوائج اشخاص و ادارات دیگر الی آخر

مخبر - این پیشنهاد را قبول میکنم در گزارش کمیسیون اداری نوشته شده و اداری غلط است ادارات صحیح است

رئیس - پیشنهاد آقای اوحدی

پیشنهاد میکنم جمله (با قید انحصار ارزاق عمومی) بعد از جمله (تأمین آذوقه کشور) به ماده واحد اضافه شود

رئیس - آقای اوحدی

اوحدی - نوبت بنده که میرسد آقای منشی ماده ۶۳ را جلوی چشم نگاه میدارند که تذکر بدهند. خیلی متشکرم. بنده فقط عرضی که میکنم به آقای وزیر خواربار

این است که ملت ایران نان میخواهند هر وقت بنده عبور کردم از درب دکانهای نانوائی و دیدم جمعیت از سر و دوش یکدیگر بالا نمیروند آنوقت میگویم احسنت آقای وزیر دارائی (جمعی از نمایندگان - آقای وزیر خواربار) آقای وزیر خواربار. چیزیکه بنده را وادار بلین پیشنهاد مختصر کرد که عرض کنم اضافه کنید این جمله (قید انحصار) بر سطر اول ماده واحده برای این نتیجه است که آناً فاناً بر قیمت خواربار اضافه نشود. بنده در کابینه آقای فروغی در همین مجلس عرض کردم که دولت باید انحصار بکند حتی فلفل و زردچوبه را (انوار - و آب راهم) اگر شما بگذارید آقای انوار. ما اغلب پولدارها مان بی انصاف هستند هیچ عاطفه بشریت ندارند اگر میداشتند دقتی بحال افراد میکردند نخود لوبیا عدس و ماش را احتکار نمیکردند میدانید هر يك از اینها کمکی است در ارزاق عمومی و میتواند اقلاً اگر نان بیک بدبختی نرسید با يك مقدار لوبیا با يك مشت برنج با يك مشت ماش اقلاً يك آش شلهای درست کند و سد جوع کند تا بعد به بیند چه میشود. ما حسن اداره نداریم مستخدمین دولتی ما نوعاً واکثراً علم اداره ندارند نمیتوانند وظایف خودشانرا انجام بدهند آقای وزیر خواربار ملتفت بشوید حوزه اصفهان ما پائیزه و بهاره ۵۸۳ هزار جریب جریب اصفهان از قرار هفتصد و پنجاه ذرع کشت داشته جمعیت اصفهان روی سرشماری نهصد و بیست هزار نفر غیر از اضافه که از شهر یور گذشته تابحال شده که حالا متجاوز از نهصد و پنجاه هزار نفر شده است (جمعی از نمایندگان - شهرستان اصفهان؟) بلی نهصد و پنجاه هزار نفر حوزه اصفهان جمعیت دارد و این پانصد و هشتاد جریب هر جریبی سی من سنگ شاه که شصت من تبریز باشد در منتهی درجه خوبی هم که حاصل بدهد محصول اصفهان خواهد بود بنا بر این ملاحظه کنید گندم حاصله اصفهان در مقابل این جمعیت بهر یک نفر چقدر گندم میرسد؟ آنوقت هی حواله بدهید که از اصفهان حمل شود بخارج حساب که بکنید بهر نفری بیست و شش من گندم از اول سال تا آخر سال سهمشان بیشتر

نمیشود نفری بیست و شش من در يك سال (یک نفر از نمایندگان - برنج هم دارند) ما حساب نداریم آقا حالا برای خاطر اینکه آقای رئیس هم بمن اظهار خواهند کرد که ماده ۶۳ را رعایت بکنم مختصر عرض میکنم که بنده پیشنهاد کردم که این کلمه انحصار هم در ارزاق عمومی اضافه شود و ارزاق عمومی هم برنج است گندم است و ماش است و عدس و لوبیا اینها را من ارزاق عمومی میدانم و پیشنهاد کردم که این قبیل مواد را در انحصار دولت قرار بدهند و استدعا دارم موافقت بفرمائید.

مخبر - عرض کنم تصور میکنم پیشنهاد آقای اوحدی بیشتر از این نظر بود که بیانانسان را در قسمت های دیگر بفرمایند. موضوع انحصار گندم و جو را آقایان ملاحظه میفرمایند که دولت با چه مشکلاتی مواجه شده است و تصور هم نشود که هر چه در انحصار دولت باشد قیمتش پائین میآید پائین آمدن و بالا رفتن قیمت مربوط بعلمی است که این جا بعضی از آقایان اظهار کردند و مخصوصاً آقای نقابت خیلی خوب توضیح دادند باین جهت بنده تصور میکنم که این پیشنهاد مورد ندارد جز اینکه زحمت مردم را زیاد کند و فایدهای ندارد.

اوحدی - مسترد میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای مخبر فرمندی:

پیشنهاد میکنم جمله سطر آخر ماده که مینویسد (و یا بوزارتخانه های دیگر) حذف شود.

وزیر خواربار - چنانکه بنده عرض کردم تمام قسمتهای اقتصادی وزارت دارائی مربوط بوزارت خواربار نیست مثلاً موضوع پنبه این کار مربوط بوزارت کشاورزی است این را بدهید بوزارت خواربار چه کند یا موضوع نارو مربوط بوزارت بهداشتی است بنده چه میتوانم بکنم (صحیح است).

مخبر فرمندی - مسترد میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای منشور:

تصرفه پیشنهادی - وزارت خواربار مکلف است صورت موجودی گندم و سایر حبوبات و احتیاجات مملکتی را در آخر

هر ماه معین و باطلاع عامه برساند.

رئیس - آقای منشور.

منشور - استدعا میکنم که توجه بعرایض بنده بفرمائید البته بنده با رعایت ماده ۶۳ صحبت خواهم کرد و خیلی خوشوقتیم که این موضوع را آقایان در تمام قسمتها در مجلس شورای ملی رعایت بکنند که یکقدری رعایت صرفه وقت در مجلس بشود و کاشکی از اول آقایان این رعایت را میکردند که نوبت بهم میرسد نه اینکه همه وقت هفت هشت ده نفر اجازه بگیرند و نوبت نرسد و بالاخره مجبور شوند بطور پیشنهاد مطالبشانرا تذکر بدهند و يك اشکالاتی هم در پیشنهادات میشود که آقای تهرانچی تذکر دادند. عرض کنم قسمت عمده کار امر خواربار مربوط میشود به تولید و تقسیم البته قسمت تولید آن مربوط است بوزارت کشاورزی و قسمت تقسیم آن مربوط است به وزارت خواربار و در این قسمت بایستی که يك احصائیه کاملی در دست داشت که واقعاً بشود از روی يك ترتیب صحیح و معینی بین اشخاص تقسیم کرد وقتی که کابینه سهیلی میرفت بنده خاطر ام است يك بیلانی از اعمال و کارهای خودشان آمدند پشت این ترتیبون گفتند من جمله گفتند در سیلو گندم و آرد نبود وقتی که ما آمدیم فلانقدر گذاشتیم بعد از چند وقت بنده دیدم که همین گندم سیلو را کسی دیگر باعتبار خودش گذاشت و گفت که ما گذاشتیم آنها بی خود گفتند و برای بنده واقعاً حسابش کم شده است که این گندمها را کابینه ذکاء المالك گذاشت برای سیلو یا کابینه سهیلی در هر صورت بنده تصدیق میکنم و فرض میکنم که حرف هر دوشان صحیح باشد روی این حساب لازم میآید که سیلوهای ما پراز گندم باشد اما متأسفانه بنده می بینم يك قانونی آوردند و گفتند که ما پول لازم داریم برای این که گندم بخریم چرا؟ برای این که این گندم دست اشخاص است و بنده حقیقه تعجب میکنم آقای اعتبار هم مخبر آن کمیسیون بودند و هم مخبر این کمیسیون در آنجا فرمودند که این گندم دست زارع و مالک نیست و الآن افتاده است بدست تاجر ما میخواهیم بدانیم تاجری که معامله گندم

میکند کیست؟ بنظر بنده این همان محتکر فلان و فلان است که ما يك قانونی برای جلو گیری از اعمال بی رویه آنها گذرانیدیم و دولت ملزم با اجرای آن قانون است بنده در اینجا خواستم با آقای وزیر خواربار تذکر بدهم که آن قوانین و اختیارات را که دارند باید بطوری انجام بشود که مردم گرسنه نمانند و بعلاوه يك قسمت هائی بنده دیدم آقای مستشار وزارت خواربار در روزنامه ها بیان کرده بودند و آن تقویم قیمت گندم بود روی موازین بین المملی و بنده درست سر در نیاوردم که قیمت تنی سیصد و پنجاه تومان روی چه پایه است بنده الآن مصر نیستم هر چقدر میخواهند بدهند بدهند ولی بنده تصور میکنم که ایشان چون تازه وارد شده اند از مملکت ما مطلع نیستند و نمیدانند بچه قیمت گندم عمل می آید و يك موضوعی هم آقای امیر تیمور فرمودند که اگر قیمت هر ایره شش تومان باشد گندم باین قیمت نمیشود (جمعی از نمایندگان - ماده ۶۳) اگر بیشتر باشد البته قیمت گندم هم فرق میکند. در هر حال بنده عقیده ام این است که آخر هر ماه موجودی گندم را معین کنند که اگر يك کابینه رفت کابینه دیگر نگوید بشما مربوط نبوده است.

جمعی از نمایندگان - پیشنهادشان را پس میگیرند. **منشور** - بنده گمان میکنم در بیاناتی که قبلاً آقای وزیر خواربار فرمودند نظر بنده تأمین است این است که پیشنهاد خودم را پس میگیرم. (خنده نمایندگان)

رئیس - پیشنهاد آقای صفوی:

پیشنهاد مینمایم در آخر ماده واحده جمله زیر علاوه شود. وزارت دارائی مکلف است محاسبه ادارات اقتصادی را که بوزارتخانه های دیگر انتقال میدهد تصفیه و صورت آن را به مجلس بفرستد.

بعضی از نمایندگان - این پیشنهاد مربوط باین

ماده نیست.

رئیس - آقای صفوی.

صفوی - متأسفانه وقت گذشته است و يك مطالبی است

که خیلی لازم است و مربوط به دارائی دولت است و جاییش این جا است و بایستی تذکر داده شود که توضیحاتی در اطراف آن داده شود ولی چون آقایان خسته شده اند میگویند مربوط باین جا نیست. عرض کنم ادارات اقتصادی دارائی سالها است در وزارت دارائی اداره می شود و میلیون ها سرمایه این مملکت در این ادارات خوابیده است در جزء این قانون که نوشته میشود برای تشکیلات وزارت خوار بار يك دو سطر هم در آخر نوشته شده که ادارات اقتصادی بوزارتخانه های دیگر منتقل میشود در صورتیکه این ادارات همانطور که عرض کردم با داشتن میلیونها سرمایه با داشتن يك قسمت اجناس موجوده منتقل میشود و باید قبل از انتقال حسابهای آنها رسیدگی شود و نمیشود همینطور منتقل کنند فرضاً يك اداره کارگزینی از وزارت دارائی برود بوزارت پدش و هنر که نمیشود.

رئیس - درست است ولی این مربوط به لایحه وزارت خوار بار نیست.

صفوی - بنده به آقای وزیر خوار بار عرض میکنم که اینها مربوط بوزارت خوار بار نیست و پیشنهاد کردم که قبل از انتقال این ادارات به وزارتخانه های دیگر به محاسبه آنها رسیدگی شود و تصفیه شود بعد منتقل شود مثلاً همانطور که آقای معاون وزارت دارائی توضیح فرمودند همین اداره کالاهای متفرقه بنده اطلاع دارم چندی قبل وزارت دارائی برای صد و بیست تراکتور صد و چهل هزار تومان پول داده اند و خریده اند برای توسعه امور چغندر کاری و پنبه کاری و این تراکتورها بکار نیشداخته اند يك مقداری از آنها صندوقهایش باز شده و سوار شده و يك مقداری دیگر را در يك انبار بزرگی ریخته اند اینها باید حسابش معلوم شود بعضی را نقد خریده اند بعضی را به نسیه خریده اند و پول نداده اند اینها يك چیزهایی است که جزء دارائی دولت است و همینطور ریخته است رویهم و حسابش معلوم نیست و نمیشود بدون تصفیه محاسبه اینها را منتقل کرد اینها میلیونها سرمایه دولت است که در این ادارات ریخته حسابش کجا است کجا می رود؛ بنده پیشنهاد

کردم حالا که میخواهند منتقل کنند حسابش را الاقل تصفیه کنند بعد منتقل کنند ولی قبل از اینکه منتقل کنند معلوم کنند که برای سرمایه این ادارات چقدر پول گذاشته شده دولت چقدر مصرف کرده و چقدر مانده است نه این که همینطور منتقل کنند امروز که این اداره منتقل میشود بيك وزارتخانه دیگر اگر رئیس حسابداری آنرا منتقل کردند به کرمان این حسابش را کی میداند که چه جور است؛ آقا اینجا صحبت مالیه دولت است باید رسیدگی شود اگر وقت گذشته است مانعی ندارد امروز این لایحه نگذرد در جلسه دیگر بنده اطلاعات خودم را عرض میکنم آنوقت رأی باین لایحه داده شود.

بعضی از نمایندگان (با همهمه) - این پیشنهاد مربوط به این لایحه نیست.

معاون وزارت دارائی - نظر آقای نماینده محترم کاملاً صحیح است و بهمین دلیل هم وزارت دارائی عجله نکرده است باینکه این ادارات زود انتقال پیدا کند البته همین که این لایحه گذشت عمل میشود و آنچه هم تا بحال عمل شده است و ضمیمه سایر وزارتخانه ها شده دستور از آن وزارتخانه میگیرند ولی موجودی آنها هنوز بحال سابق است و بایستی با يك ترتیب صحیحی نقل و انتقال پیدا کند و حالا اگر آقایان رأی بدهند که این عمل ضمیمه این لایحه بشود مشکل است برای اینکه رسیدگی باین حسابها وقت لازم دارد و فعلاً هم حسابداری کل امور اقتصادی وزارت دارائی دارد رسیدگی میکند اعتباراتی که از طرف مجلس شورای ملی باین ادارات داده شده است رسیدگی میشود و حالا هم يك کمیسیونی را معین کردیم (آقای صفوی که این پیشنهاد را کردند توجه بفرمایند) کمیسیونی معین کردیم از اشخاص متخصص و مطلع بهمین کارهای اقتصادی و آن کمیسیون دارد مطالعه میکند که هر قسمتی چقدر پول دارد و موجودیهای دیگر چقدر دارد و دستور دادیم که دقیقاً محاسبه هر يك معلوم شود که در مرکز چقدر دارند در ولایات چه دارند و همینطور فرمودند این عمل خیلی مسئله بفرنجی

است و بزودی نمیشود حل کرد ولی ما شروع باین کار کردیم مثلاً از روز اول دستور دادیم که حسابهای اینها را جزا کنند و الا هر چه پول وصول میشود بهر حسابی جدا گانه و عیلمده میگذاریم ولی بیشتر يك حساب برای کلیه ادارات و مؤسسات اقتصادی بود ولی حالا چه در مرکز و چه در ولایات هر چه وصول میشود بحساب علیحده میگذارند و این کمیسیون در نظر دارد دقیقاً حساب موجودی نقدی و موجودی جنسی را رسیدگی میکند و اینکه چه جور نقل و انتقال پیدا کند تحت مطالعه است و کمیسیون مخصوص دارد رسیدگی میکند البته تا قضیه مابین وزارت دارائی و وزارتخانه های دیگر کاملاً روشن نشود یعنی مسلم نشود ما چه بدست آنها میدهیم این عمل انتقال انجام نمیشود و مطمئن باشید که وزارت دارائی حافظ حقوق و دارائی دولت است و مخصوصاً این کارها و مراقب کارهای گذشته است و وقتی که کاملاً روشن شد معلوم شد که چه چیز را تحویل میدهیم تحویل داده میشود.

وزیر خوار بار - کلیه محاسباتی که راجع باین ادارات است که تحویل میگیریم از روزی که وزارت خوار بار تحویل گرفته است مسئول هستیم و نسبت به قبل از آن وزارت مالیه شخصاً مسئول است و در مقابل مجلس هم جواب میدهند (صحیح است).

صفوی - با بیاناتی که آقای معاون وزارت دارائی کردند متقاعد شدم ولی خواهش میکنم صورت آنها را برای اطلاع مجلس شورای ملی بیاورند و پیشنهادم را پس بگیریم. **رئیس** - پیشنهاد آقای مؤید احمدی.

پیشنهاد میکنم عوض وزارت خوار بار نوشته شود وزارت ارزاق.

رئیس - آقای مؤید احمدی.

مؤید احمدی - بنده پیشنهاد کردم که در عوض وزارت خوار بار نوشته شود وزارت ارزاق و خواهش میکنم این يك کلمه را موافقت بفرمایند.

وزیر خوار بار - اگر نظریه اکثریت مجلس شورای

ملی باین است مانعی ندارد که ارزاق عمومی نوشته شود. **بعضی از نمایندگان** - رأی بگیرند نمیشود مصوب فرهنگستان است.

مخبر - عرض کنم اسم و کلمه دخالتی در اصل موضوع نمیکند موضوع خوار بار است و کلمه خوار بار هم روشن است و اشکالی ندارد بعقیده بنده و از اینجهت بسته بنظر مجلس است.

رئیس - نمیشود رأی گرفته شود برای این کلمه رسماً برای این معنی شناخته شده و وضع شده است و مردم هم همه میدانند.

مؤید احمدی - به پیشنهاد بنده رأی بگیرند یا رد میشود یا قبول میشود.

رئیس - آقای شاهرودی.

طبا طبائی - ایشان حق ندارند جواب بدهند عضو کمیسیون نیستند.

جمعی از نمایندگان (با همهمه) - رأی بگیرند.

مخبر - عرض کنم آقایان میفرمایند رأی بگیرند بنده عرض میکنم اگر پیشنهاد قابل توجه شود اصل لایحه میماند (مؤید احمدی - پس قبول کنید) و این از نظر دولت اهمیت دارد برای اینکه يك کلمه ایست که مصطلح است (صحیح است) حالا بسته است بر رأی مجلس.

آزادی - این از وظایف فرهنگستان است و تصویب هم شده است.

مستشار - مجلس که فرهنگستان نیست در این چیزها دخالت کند.

(همهمه نمایندگان - زنگ رئیس)

شاهرودی - مؤسسه فرهنگستان را مطابق قانون تأسیس کرده اند برای اینگونه وظایف و آن مؤسسه هم این کلمه را قبول و وضع کرده است و کاری که وظیفه مجلس نیست چرا مجلس دخالت کند این در يك جای دیگر معین شده است و آنجا هم برای این کار شناخته شده.

مؤید احمدی - آقا بنده يك پیشنهادی کردم رأی

بگیرید یا رد میشود یا قبول میشود .

رئیس - يك مؤسسه را كه تأسیس کرده اند بایستی از مقررات آن متابعت کنید .

مؤید احمدی - فرهنگستان رسمیت ندارد فرهنگستان را رضاخان درست کرد باید برود پی کارش

رئیس - چرا این حرفها را میزنید این مؤسسه در همه جای دنیا هست این جا هم باید باشد .

مؤید احمدی - چرا رأی نمیگیرید ؟! رأی بگیرید اگر مجلس رأی نداد پیشنهاد رد میشود .

مخبر - بنده تعجب میکنم چرا رأی گرفته نمیشود ؟!

رئیس - آقای ثقة الاسلامی

ثقة الاسلامی - آقای مؤید احمدی فرمودند چون

این کلمه را رضاخان گفت و این مؤسسه را رضاخان درست کرد باید برود پی کارش ایشان گویا فراموش کرده اند که

در يك روزی که بودجه مطرح بود تعریف میکردند که بودجه دوست میلیون بود حالا سیصد میلیون شد آنوقت

باسم رضاشاه کبیر میگفتند آنوقت تصدیق میکردند حالا تکذیب میکنند !!

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای مؤید احمدی

موافقین برخیزند (عده کمی برخاستند) رد شد .

رأی گرفته میشود به ماده واحده موافقین ورقه سفید خواهند داد .

(اخذ و شماره آراء بعمل آمده نود و يك ورقه سفید شماره شد)

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۹۴ با کثرت ۹۱ رأی تصویب شد . روز دوشنبه ۴ آبان که مولود اعلیحضرت همایونی است آقایان دعوت شده اند دو ساعت بظهر مانده در قصر گلستان شرفیاب شوند .

وزیر خواربار - با تقدیم تشکر بحضور آقایان نمایندگان محترم لایحه تقدیم میشود برای مصرف پانصد میلیون ریال که وزارت خواربار استقرض میکند برای خواربار عمومی ولی برای اینکه در کمیسیون مورد دقت قرار بگیرد تقاضای فوریت نکردم ولی استدعا میکنم قدری در این لایحه تسریع شود که کارهای ما بتأخیر نیفتد .

رئیس - بکمیسیون مراجعه میشود .

(۴ - موقع ودستور جلسه آتیه - ختم جلسه)

رئیس - اجازه میفرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) جلسه آتیه روز یکشنبه سوم آبان سه ساعت پیش از ظهر دستور لوابیح موجوده

(مجلس یکساعت و نیم بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

اجازه تأسیس وزارت خواربار

ماده واحده - دولت مجاز است برای تمرکز امور خواربار و تأمین آذوقه کشور وزارتى بنام وزارت خواربار تأسیس نماید .

وزارت خواربار مکلف است سازمان و بودجه تفصیلی خود را پس از آزمایش تا آخر آذرماه ۱۳۲۱ با موافقت وزارت دارائی به مجلس شورای ملی تقدیم نماید حقوق کارمندان و هزینه های ضروری وزارت خواربار تا آخر آذر ماه ۱۳۲۱ از محل اعتبارات قسمت اقتصادی وزارت دارائی بر طبق درخواست وزیر خواربار و حواله وزارت دارائی و از اول دیماه ۱۳۲۱ طبق بودجه تقدیمی بمجلس و پس از تصویب مجلس مطابق بودجه مصوبه پرداخت خواهد شد و نیز دولت مجاز است هر يك از ادارات اقتصادی وزارت دارائی و شعب مربوطه بان را که صلاح بداند با بودجه و اعتبارات و اختیاراتی که فعلاً دارند بوزارت خواربار و یا بوزارت خانه های دیگر انتقال دهد .

تبصره - حوائج وزارت خواربار بوسائط نقلیه و لوازم آن مقدم بر کلیه حوائج اشخاص و اداری دیگر خواهد بود و وزارت راه مکلف است هر مقدار واکن راه آهن که مورد احتیاج وزارت خواربار باشد به تشخیص و تقاضای وزارت خواربار مقدم بر تمام تقاضاها و محمولات شناخته و در اختیار وزارت خواربار بگذارد و نیز کلیه وزارتخانهها و ادارات و شرکت ها و بنگاه ها مکلفند درخواست های وزارت خواربار را در خصوص وسائط نقلیه و لوازم آن مقدم بر هر حاجت دیگر قبول نموده و بموقع اجرا بگذارند .

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه پنجشنبه سی ام مهر ماه یکهزار و سیصد و بیست و يك بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

اسامی رأی دهندگان - آقایان : دکتر طاهری - ناصری - مسعودی - چایچی - لبقوانی - فریدونی - حریری - اصفهانیان - مسعودی - خراسانی - دادور - دکتر ملک زاده - ذوالقدر - عطاء الله بالیزی - یاز احمدی - دکتر سنگ - طالش رحمت سمیعی - مؤید احمدی - اوجدی - معتصم سنگ - رضوی - مستشار - دکتر تاج بخش - نائینی - ثقة الاسلامی - شیرازی - مقدم - گبو - اقبال - فیاض - دکتر قزل ایاغ - پناهی - نجبر فرهمند - معدل - اصفهانی - فرمانفرمائیان - سرآت اسفندیاری - لاریجانی - دهستانی - گرگانی - محیط - فرخ - آزادی - امامی - دکتر نفیسی - پارسا - فروهر - نواب یزدی - دکتر لقمان - جلایی - آقا سعید کاظم یزدی - معینی - اکبر - نبیل سمیعی - طوسی - دکتر ادهم - خسرو شاهی - افشار - ناهید - مؤید قوامی - مؤید ثابتی - منشور - ابراهیمی ریگی - سلطانی - افخمی - نقابت - اعتبار - معتضدی - انوار - عزیز - بهبهانی - رهبری - بیات - طباطبائی - شهدوست - رفیعی - فرشی - کازرونیان - بوداغانی - مجد ضیائی - ساکینیان - ملک زاده آملی - صفاری - فتوحی - گودرز نیا - زمین اسفندیاری - مکرم افشار - اردبیلی - هدایت - مهندس - ملک مدنی .

ورقه سفید علامت امتناع - ۲